

בירורי הלכה

הרב יעקב שלמה מוזסון

בדין מעונן ומנחש ודרכי האמורי - רפואה אלטרנטיבית ושיטת מוח אחד, והחובה ללכת בתמימות ובאמונה

כתב הטור (יור"ד סי' קעח אות א) "אסור ללכת בחוקות הגוים, ואין צריך לומר שלא לקסום ולנחש ולעונן, שכל אלו מפורשים בתורה דכתיב (דברים יח ט-יא) לא תלמד לעשות כתועבות הגוים ההם. לא ימצא בך מעביר בנו ובתו באש קוסם קסמים מעונן ומנחש ומכשף וחובר חבר ושואל אוב וידעוני ודורש אל המתים. אלא אפילו מנהג שנהגו הגוים אסור לילך בו, דכתיב (שם פס' ג) ובחוקותיהם לא תלכו", עכ"ל. והאריכו הטור והב"י (יור"ד סי' קעח-קעט) בכל פרטי הדינים.

לאנרגיית הגוף לזרום כדבעי, ולפי שיטתם כיון שחוזרת אנרגיית הגוף לאיתנה ממילא נגאל הגוף ממיחושיו וממכאוביו.

לאור התעוררות שהיתה לאחרונה בעניין כשרות הרפואה הזו, אענה גם אני חלקי אם מותר לרופא לרפא ו/או לחולה להתרפאות בכל צורות הרפואה שאין להם הסבר שכלי ע"פ חכמת הרפואה המקובלת מדורי דורות, אשר כידוע שורש השיטות החדשות האלו הגיע מחכמי אומות העולם, ומפיצי השיטה הזו הם נוצרים אדוקים אשר בנוסף על אמונתם בדתם, הם מאמינים נמי בתאורייה שיש כוחות אנרגיה בכל העולם וזה מקשר בין האנשים בתת מודע וכו', וכיוצא באלו דעות כוזבות הגובלות בשיתוף או שהם ממש שיתוף רח"ל.

וזה החלי בעזהשי"ת לברר וללבן מה שנראה מהגמ' והפוסקים בענין השיטה הנ"ל שיטת 'מח אחד', וכדי להגיע למיצוי העניין צריכים אנו להרחיב את היריעה ולבאר מהי דעת התורה הק' על כל מיני

בזמן האחרון מתפשט והולך אף בציבור החרדי כאש בשדה קוצים הנוהג שלצורך ריפוי כל מיני מיחושים הן גופניים והן נפשיים הן אמיתיים ובעיקר מיחושים מדומים, מזדקקים למרפאי ותרופות הרפואה האלטרנטיבית, שדרכי פעולתה אינם מובנים ע"פ חכמת הרפואה הטבעית המקובלת בארצות המערב שנים רבות, על אף כל מה שהשתכללו והעמיקו בה, וגם אין להם שום הבנה על פי השכל הישר.

אחת השיטות שהחלה לפוץ על פני כל הארץ לאחרונה שמה ייקבנה 'מח אחד', ודרכי פעולתה הם ע"י לחיצות במקומות שונים בגוף, וע"פ תגובות הגוף ללחיצות האלו מגלים המטפלים דברים נסתרים אשר קרו למטופל בעבר הקרוב והרחוק ואפילו מה שאירע עמו בהיותו במעי אמו, וגם לרבות דברים שמהמטופל עצמו הם נשכחו. ודרכי הריפוי ע"פ שיטה זו לפי עדות המטפלים היא, שהם משחררים ע"י לחיצות אלו סתימות שנוצרו בגוף שמפריעות

מאת: 01294567

קוסמויות וכישופים וכיוצ"ב למיניהם, ומזה נבוא לבירור פרטי בעניין השיטה הנ"ל.

ידוע שחכמי קדם התעסקו בכוחות טומאה ושאלת שדים, וכמו כן ידעו אז כיצד להשתמש בשדים ולהפעיל אותם בכל מיני פעולות לצרכים כלליים ופרטיים, וכן עסקו בכל מיני צורות של כישוף. וכמו כן היו סיעות של צופים בכוכבים ובמזלות, אשר ע"פ תנועת הכוכבים בשמים, גילו כל מיני עתידות הקרובות לבוא. וגם התעסקו בכל מיני דרכים להעלות רוחות של מתים כדי לשאול ולדרוש מהם עתידות ולפעול פעולות על ידם, וכמבואר במקראות בתנ"ך ובמקומות רבים בש"ס ובזוה"ק.

הנה זה ברור שלא נכלל האיסור להתעסק בכל הנ"ל באזהרות הרבות על עבודה זרה ואביזריה, וזאת משום שלא היה בכל הנ"ל [עכ"פ בדורות קדם] עבדות וקבלת מרות כדרך שעובדים ומקבלים מרותו של כח אלוהי, וכן משמע מלשון החינוך (מצוה תקיא) שכתב בשורש מצות הכישוף, שמיני הכישוף הם "רחוקים מאד וכעורים לפניו ברוך הוא, ויש בהם ניצוץ מענייני עבודה זרה", משמע שאין בהם ממשות של עבודה זרה, וכן נראה משאר מוני המצוות ומפרשיהם במצוה הנ"ל. ואם בכישוף כך, קל וחומר שאין מעונן מנחש וקוסם בכלל האזהרות של עבודה זרה, אלא שנחלקו הפוסקים האם הם בכלל כישוף וכלשון הטור (ריש סי' קעח), או שאינם נכללים בכישוף, (עי' ב"ח שם).

והנה ידוע ומקובל שבמשך הזמן ועם ירידת הדורות נחלשו ג"כ כוחות הטומאה ובכל דור הם נחלשים והולכים. ובספר פוקד עקרים [להרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זי"ע (דפו"י עמ' כו)] כתב שמאז שביטלו אנשי כנסת הגדולה יצא דע"ז, נתבטל גם כן כח העבודה זרה עצמה. ובמקומות אחרים בספריו (ראה להלן שהבאתי לשונו בספר 'מחשבות חרוץ', וכן הוא בעוד מקומות) הרחיב לבאר שבזמן היוונים נתבטל כח הטומאה שהיו לחכמי קדם, על

ידי חכמי יון ובראשם אריסטו שזלזלו בכל דבר שלא מוחש בחמשה חושים ו/או נתפס בשכל, ועל ידי ביטולם להחכמה של חכמי קדם נתבטל נמי כח הטומאה שהצליחו להשתמש בו חכמי קדם ע"י חכמתם.

וז"ל בספרו מחשבת חרוץ (דפו"י דף עב ע"א) "וכל זמן שהיתה הנבואה בישראל לדעת עתידות בדרך ידיעה מן השמים שלמעלה מהשגת אדם, היתה גם בהם ידיעה זו זה לעומת זה בידיעת האיצטגנינים וקוסמים ומכשפים שהם ג"כ ידיעות שלמעלה מחכמה מהשגת אדם, וכו' רק מצד ידיעת העתים בכוכבים ומזלות וכדומה כמעונן שמחשב עתים, וכן כל חכמת הקסם והכישוף הוא מצד פעולות שתחת הזמן ולמטה מן השמים וכו', ומשאבדה עצה מבנים או נסרחה חכמתם ג"כ, ובתחילת מלכות יון היתה הסתלקות הנבואה כמ"ש בסדר עולם, ואז היה יסוד חכמת תורה שבעל פה, וזה לעומת זה התחילה אז חכמת יונית ופילוסופיא שהכחישו האיצטגנינות והכישוף וכדומה חכמות שלמעלה משכל אנושי, דרך אצל בני ישראל חכמתם הוא השגת רוח הקודש ויוכלו להשיג עתידות גם כן דרך חכמה וברוח הקודש, וכו', וכל חכמתם הוא להשיג שיש חכמה למעלה משכל אנושי, ושכל השגתם אינו מצד השגת שכל אנושי כלל, ועל כן אצל בני ישראל החכמים הם יודעי העתים ג"כ, וכו' הוא ידיעת העת דרך איצטגנינות או עוננות שלמעלה מהשגת אדם, מה שאין כן אומות העולם וכו' ", עכ"ל הק'.

וגם בספרו 'פרי צדיק' (וארא מאמר ח) כתב וז"ל "והנה גלות מצרים היה הכנה לתורה שבכתב שהגיע זמנה להגלות, וכנגד זה היה חכמת מצרים שהיה בכישוף והתגלות מצד הקליפות דזה לעומת זה וכו', ובגלות בבל שהיו אז עוד נביאים אחרונים יחזקאל חגי זכריה ומלאכי ודניאל ובעלי רוח הקודש והיה אז זה לעומת זה חרטומים ופותרים חלומות ומודיעים עתידות

מצד הקליפה, ואח"כ שפסקה הנבואה והגיע זמן התגלות תורה שבעל פה, וכמו שכתב בסדר עולם זוטא "בשנת 3404 לבריאת העולם מתו חגי זכריה ומלאכי ופסקה נבואה מישראל, מכאן ואילך הט אזנך ושמע דברי חכמים, והיינו חכמים [חז"ל] המחדשים בשכלם בתורה שבעל פה וכו', ואז התחילה חכמת יונית ע"י אריסטו, שכפרו [המאמינים בחכמתו] בכישוף והתגלות, וסמכו על שכלם והבנתם וכו' ", עכ"ל.

ומבואר בתוך דבריו שעכשו בטל כוחם זה לעומת זה שבטלה נבואה, (ויש ללמוד מדבריו ג"כ תוכחה מגולה שלא ללכת שולל אחרי המסתכלים בפרצוף או בשרטוטי הידים ומגלים סודות מן העבר או מנבאים את העתיד (אף מבלי להכנס לצד איסור והיתר שבזה), אלא ללכת אך ורק לחכמי הדור שליט"א שבאורם וצילם נחסה, ובזכותם אנו קיימים, ורק מהם יש לשמוע והם המורים את כל מה שצריך לדעת מההווה והעתיד, (ולא ידיעות שאין לו תועלת בהם, וסתם יכניסוהו לעצבות ומרה שחורה וכל היוצא באלו) שלהם נגלה הכל ע"י כח התורה"ק הנלמדת על ידיהם 'לשמה' במסירות ועד כלות הגוף והנפש, ובקדושה וטהרה.

ומצאתי שכבר הקדים לכתוב כדברי הרה"ק ר"צ מלובלין הנזכרים לעיל בספר הקדוש 'לקוטי הלכות' (להגה"ק ר' נתן מברסלב זי"ע) בהל' ברכת השחר (סי' ה אות עז, דף צו.) וז"ל "והנה בימים הראשונים בדורות הקודמים של משה רבינו והנביאים שלאחריו היתה התגלות אלוקותו ית' מאד ע"י הנבואה ורוח הקודש והמופתים הנוראים שלהם, על כן את זה לעומת זה עשה אלקים שגם הכרוכים אחר תאוות עוה"ז היו יכולים לעשות איזה מופתים קטנים ע"י כישוף ושמות הטומאה כדי שיהיה בחירה וכו"ל, אבל אחר חורבן בית שני והנבואה כבר פסקה מישראל ואותותינו לא ראינו ואין עוד נביא, על כן

נתן השי"ת כח לאנשי כנסת הגדולה להרוג ולבטל את כח היצר הרע של עבודה זרה. (וכתב בספר 'פוקד עקרים' (דפו"י דף כו ע"ב ד"ה ומשביטלו) 'ומשביטלו אנשי 'כנסת הגדולה' יצרא דעבודה זרה פסק כח עבודה זרה גם בין האומות וכו', 'ודבר זה היה בזמן פסיקת הנבואה מישראל [שאז] פסק גם כח זה מעוכדי עבודה זרה שלא היה להם [כח] אלא ע"י השתקעות בחשיקה ודיבוק בעבודה זרה כידוע, וכשאבדה עצה מבנים נסתרה גם חכמתם' ..), וכמו שאמרו חז"ל (יומא סט:) ואז נתבטל רובו ככולו של כל ידיעות הכישוף ושדים ושמות הטומאה וכו' ", ועיי"ש שסיים "אבל אז התחילה לצמוח נגע המספחת של חכמת יון והרומיים שהיא חכמת הטבע, ובאמת גם כל חכמת הטבע שלהם הכל הם ירשו וקבלו מחכמת בני קדם, כי בלעם וחכמי קדם ידעו כל סודות חכמי הטבע, ועכשו שכבר נשכח ידיעת הכישוף והשדים וכו' והתגברו חכמי הטבע, הם רוצים לכפור בשדים ובכישוף לגמרי עד שע"י זה הם מחציפים פניהם וכופרים בכל חכמת הקבלה" ועל ידי זה נתבטל מאז כוחם ואין כח בכישוף וקוסם כמו שהיה מימי קדם ובוזה לעומת זה בקדושה אינו כן, שאין חכמי התורה בועטים ח"ו בכח הנביאים הקודמים, אדרבה שורש כל חכמת תורה שבעל פה כלול בתוכם, [וממילא יש לחכמי התורה את כוחם של הנביאים, וכמו שאמרו חז"ל (ב"ב יב.) אמר רבי אבדימי דמן חיפה מיום שחרב בית המקדש אע"פ שניטלה נבואה מן הנביאים מן החכמים לא ניטלה].

[וכאן המקום להאיר שיש עוד הרבה רעיונות נשגבים שמובאים בספריו של הרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין זי"ע שנכתבו מכבר בספרים 'ליקוטי מהר"ן' ו'ליקוטי הלכות' שקדמוהו, ואכמ"ל].

וידוע שהרה"ק מקאצק זי"ע אמר שאחרי שהרמב"ם פסק (הל' ע"ז פ"א הט"ז) שאין בכל דברי מעונן ומכשף וקוסם ושדים ממש, וכל דבריהם 'כולם דברי שקר וכזב הם',

נתבטל כוחם בכח הפסק של הרמב"ם, שכתב שנפסק על פי תורה בעולם הזה כן בשמים בעולמות העליונים פועלים ע"פ פסק זה, ולכן אע"פ שהגר"א בביאורו (יור"ד סי' קעט ס"ק יג) האריך לחלוק על דברי הרמב"ם 'שהרי הרבה לחשים נאמרו בגמ', ומצינו הרבה מעשיות בגמ' ע"פ שמות וכשפים, ומוכח שיש אמיתות בענייני שדים וכו', וכתב שם הגר"א שהרמב"ם נמשך בזה אחר הפילוסופיא שהטתה את דעתו ברוב לקחה עכ"ד, אבל דעת הרה"ק מקאצק כי מ"מ כיון שהרמב"ם פסק כן, אחרי שפסק נתקבל כן בשמים. (והטעם בכללות העניין שהרמב"ם נטה לדרך החקירה, ביותר בספרו 'מורה נבוכים' וגם בשאר ספריו בהרבה מקומות, כבר ביארו זאת תלמידי הבעש"ט זי"ע בספריהם זי"ע שעשה כן אך ורק להצלת הכלל בדורו, עי' באגרת הרמב"ן לבעלי התוס' (כתבי הרמב"ן אגרת ב' עמ' שלו) שהאריך בזה, וגם הרשב"א האריך בזה בכמה תשובות, ואכמ"ל).

הטומאה ביתר שאת, (אבל בעניינים שונים שנאמרו בחז"ל שלא מסמנא מילתא להתחיל דברים בזמנים שונים שהקפידו על כך קדמונינו, אף אנו עדיין חוששים טובא לכל המובא בדבריהם בזה, וזאת משום שכיון שביאר הרשב"א (שו"ת ח"א סי' תיג, ובשו"ת המיוחסות להרמב"ן סי' רפג) שיש עניינים שהקב"ה הטביע בטבע העולם מיד בבריאתו שעל פי דרך העולם יש בהם אחוז סכנה, אע"פ שקיימא לן (שבת קנו.) אין מזל לישראל [וכמו שהאריך הרמב"ן בפ"י עה"ת בכמה דוכתי], אבל אין לסמוך על הנס, עכ"ד. א"כ מה שאנו חוששים אינו משום חשש כישוף וכוחות טומאה וכו', אלא על פי חז"ל רבותינו הראשונים שהראו לנו את הדרך להזהר במה שצריכים להזהר מפני טבעיות הבריאה, (וכן כל מה שהורה לנו בצוואתו רבינו יהודה החסיד זי"ע הוי נמי בתוך הכלל הנ"ל).

וכן מה ששלומי אמוני ישראל שבכל הדורות הודרכו בעבר ומונהגים גם כיום ע"י גדולי הדורות שלא לבלוט ולהבליט את עצמינו בני משפחתנו ואת הצלחתם בעיני הבריות, כדי להמנע מאי מי להטיל בהם עין הרע, וכמו שאמרו בגמ' (ב"מ קז:): 'והסיר ה' ממך כל חול' (דברים ז טו) אמר רב זו עין, רב לטעמיה וכו' אמר תשעים ותשעה (נפטרם) בעין רעה ואחד בדרך ארץ, אין זה רק משום חשש כוחות הטומאה של הסיטרא אחרא וכדומה, שהם נחלשו טובא עם ירידת הדורות, ואף יותר מירידת הדורות וכמשנ"ת, אלא גם מפני הציווי הפשוט והברור 'והצנע לכת עם אלוך', שהורה לנו הקב"ה בזה להתנהג בצניעות והכנעה, וכמו שכתוב (דברים י יב) 'והלכת בדרכיו', ועוד ציוויים בחומש דברים, וא"כ הנוהג בגסות והשתררות עובר על רצון הבורא ית"ש, וממילא עלול ח"ו ליענש על הנהגתו זו, וגילה הקב"ה שהעונש על הנהגה שלא בצניעות הוא מפני הצער הנגרם לבריות מהתברכותו עליהם, שהקב"ה מקפיד על צער ועלבון בריותיו, ולכן הוא מעניש מי

וידוע ומקובל שאמרו כמה מגדולי וצדיקי הדור זי"ע שבשואה האיומה נתגשם העולם מאד, ובדור שאחרי השואה הכל נעשה גשמי יותר, הרבה יותר מירידת הדורות, ולכן יותר לא יהיו גילויים אמיתיים שיעוררו לתשובה על ידי הוצאת דיבוקים רח"ל כמו שהיו בשנים שלפני השואה, [וכמו שהעידו עדי ראייה שנוכחו במעמד הנשגב כשהגה"ק ר' אלחנן ווסרמן הי"ד עם עוד תשעה תלמידי חכמים הוציאו דיבוק בשליחות רבם מרן ה'חפץ חיים' זי"ע, ולפני שהוציאו אותו גילה הדיבוק את פשעו של האיש שנכנס לתוכו, ואת פשעיהם של הרבה אנשים מהנוכחים שם סביב, ומאידך האריך הדיבוק בשבחו של החפץ חיים' ואמר שבשמים הוא נחשב כמו 'תנא', וכתוצאה מהגילויים הנ"ל רבים הרהרו בתשובה]. ועוד הוסיפו הצדיקים הנ"ל שכתבנו שאין השגות גדולות ברוחניות כמו דורות הקודמים, כן זה לעומת זה נחלשו כוחות

שיש בידינו, מ"מ נאמנים עלינו דברי הישמח משה זי"ע שכן כתב הרשב"א.

ויש להוסיף מה שכתב בספר 'חול המועד כהלכתו' (פ"א הערה נא) מספר נחלת אבות שכתב בשם מי שראה תשובת אדמו"ר ה'צמח צדק' זי"ע שנשאל "בדבר החלומות שציוו חז"ל (ראה שו"ע או"ח סי' רפה ס"ה) להתענות עליהם, וענה על זה, שזה היה רק בדורות הראשונים, אך בזמנינו החלומות שוא ידברו" עכ"ל. ולכאורה יפלא איך אפשר לשלול כל ענייני החלומות, שמצינו הרבה בדברי חז"ל שיש בהם אמת, וכגון הא דאיתא בגמ' (ברכות י.) 'ר' יוחנן ור' אלעזר דאמרי תרוייהו, אפילו חרב תדה מונחת על צווארו של אדם, אל ימנע עצמו מן הרחמים. (שם י:) א"ר חנן אפילו בעל החלומות אומר לו לאדם 'למחר הוא מת' אל ימנע עצמו מן הרחמים. וחזינן מדברי הגמ' שבעל החלומות הוא עוד יותר מחרב חדה מונחת על צווארו. ועוד איתא שם (נה:) "רבא רמי כתיב 'בחלום אדבר בו' וכתוב 'וחלומות שוא ידברו', לא קשיא, "כאן ע"י מלאך כאן ע"י שד", עיי"ש בגמ' ובחי' אגדות להמהרש"א. ועוד שנינו סוגיא ערוכה שם בפרק הרואה (נה:-נז:) בענייני החלומות, וחזינן משם שיש להתייחס לדברי חלומות בכובד ראש ועכ"פ צריך לפותרם מיד לטובה, ועל כרחך צריך לומר שראה האדמו"ר בעל ה'צמח צדק' שבזמנינו מפני ירידת הדורות מבחינה רוחנית נשתנה גם ענין אמיתות החלומות, ובדורותינו אינם אלא שוא ורעות רוח, ואם אמורים הדברים לגבי דורו של ה'צמח צדק' כל שכן בדורנו אנו שנתגשם טובא ונעכרו גופותינו הרבה יותר מבדורות הקודמים, ולכן אין לנו לחוש לשום חלום.

ואע"פ שהרבה שאלות ותשובות מצויות בספרי השו"ת בדורות הקודמים, (ואף כאלה שלאחר ה'צמח צדק'), שדנו בעניינם של קבלות טובות שנתקבלו בחלום, האם יש חיוב לקיימם, ומהו החומר של קבלות אלה, והוא ע"פ מה שמבואר בטושו"ע יור"ד (סי'

שמצערם, ולא משום כוחות זרים, קליפות, וכיוצא בהם וכו', לכן כפי המקובל מגדולי הדור האחרון זצ"ל, עיקר ההקפדה בעניינים אלו בזמנינו הוא שלא לעורר תשומת לב והבלטה בעניינים שלא צריכים לחיזוק הדת, ואחרי ההקפדה והזהירות להתנהג בהצנע אין לחשוש לעניינים ונזק של עין הרע, (ואעפ"כ נהגו צדיקים מהדורות הקודמים לעשות את ה"אוגפשר עכן" הידוע, ואע"פ שלפי הטעם הפשוט שכתבנו בעניין היזק עין הרע אין תועלת בזה, מ"מ כדי לחזור בתשובה ולהתחרט על התנהגותו הנלוזה שהתרברב על הבריות ומשך את עין הבריות עליו, וכדי שיקבל על עצמו מכאן ולהבא להיטיב את דרכיו עם הבריות ע"י התנהגות צנועה ולהיות טוב לב עם הכל, וכנראה כוונתם שביחד עם החרטה וכו' מועיל בדרך סגולי הפעולות האחרות כיון שנתקבלו בישראל דור דור). אך ראיתי בכמה סה"ק שהסבירו שהעין הרע יכול להזיק פשוטו כמשמעו שיש בו כח רוחני להזיק כמו זורק חץ, (ועי' באחרונים בתחילת מס' ב"ב שהסבירו בכך גדרי היזק ראייה) אבל גם לדבריהם אין זה מכוחות הטומאה, וגם לדבריהם ע"י תשובה ומעשים טובים והתנהגות בענווה, מכלה את הנזק של העין הרע, שכוחות רוחניים מבטלים נזק רוחני.

וכמובן שאינו בכלל מה שכתבתי מנהגים וקפידות שנהגו מדור דור, שהמזלזל בהם נענש אע"פ שהוא אינו מקפיד, דמכיון שכל ישראל מקפידים, והוא נכלל בתוכם, לכן על כרחו גורלו תלוי בגורלם, והוא בעל כרחו כאילו הוא גברא דקפיד ומאן דקפיד קפדינן עליה. וידוע מה שכתב הישמח משה (בשו"ת 'השיב משה' סי' (או"ח יג)) בשם הרשב"א, דז"ל הרשב"א "אין לדחות הקבלה שיש ביד הנשים הזקינות מבני עמינו מפני ששים רבוא (600000) מופתים המראים לסותרו, כי חק לישראל למעלה מהטבע והשכל, עכ"ל. [ואע"פ שלא נמצאים הדברים הנ"ל בכתבי הרשב"א

ר"י ס"ב), אבל בודאי יש להקל על פי דברי ה'צמח צדק' לעניין תענית חלום בדורינו, וכן קבלתי מרבתי זי"ע שהיא הדרך הנכונה בדורינו.

ומה שהקפידו רבותינו זי"ע בעניין הלימוד בליל ניט'ל, היינו משום שהתורה הנלמדת בלילה הזה הולכת רח"ל לקליפות, ומה שלא חילקו בעניין זה שבדורינו אין לחוש לזה, מפני שכאמור בזמנינו בטלו כל כוחות הטומאה, יש לחלק בין כוחות הטומאה שבעולמינו השפל, שבזה כאמור ¹²³⁴⁵⁶⁷הרחבתי לעיל שנחלשו וביטלו כמעט כליל, מה שאין כן הפגם שנעשה בתורה שנלמד בליל ניט'ל, הוא משום שלימוד התורה בלילה הזה הולך לקליפות טומאה בעולמות עליונים, ונותן בהם חיות, ואינו עולה לצד הקדושה כמו כל לימוד תורה הנלמד בקדושה כפי יכולתינו, אלא הולך ללעומת זה לחזק ולתת חיות בכח הקליפות והטומאה בשורשם בעולמות העליונים, אבל לעולם בעולמינו השפל נחלשו כוחות הטומאה, וכמו שהבאתי מקודם.

ולפי המבואר בספרי הרה"ק ר' צדוק הכהן מלובלין ובספר ליקוטי הלכות למוהרנ"ת מברסלב זי"ע שהבאתי לעיל, שהגוים בעצמם ביטלו את חכמת חכמי קדם וכוחות הקליפות, יתכן שיש חילוק בזה בין ארצות המערב המלומדים בעיניהם שביטלו ולעגו לכל העניינים של כוחות רוחניים, ובכללם לכוחות הטומאה וכל מיני קוסמיות וענייני כישוף. ומי שחושש לדברים שהוזכרו בחז"ל שהם מ'דרכי האמורי', נחשב בעיניהם כאדם בור ומחוסר השכלה, ונקרא בלשונם SUPERSTITIOUS, ולכן באמת אין שום ענין כישוף וכיוצא במדינות הללו, מה שאין כן בארצות המזרח, הן ארצות המזרח הקרובות שגרים בהם המוסלמים, והן בארצות המזרח הרחוק שרבים מתושביהן הם עובדי אלילים, בארצות האלו חוששים טובא לכל מיני כוחות רוחניים כידוע, וא"כ יתכן שבארצות הג'ל כיון שלא ביטלו בדעתם את העניינים

האלו עדיין יש בהם כוחות רוחניים כפי הסבר הצדיקים הנ"ל זי"ע, ובכלל זה גם כוחות הטומאה והכישוף.

גם ידוע שיהדות עדות המזרח חששו בכללותם טובא לעניינים הללו, וכן נראה נמי ממה שכתב הג"ר דוד פארוו בפ' 'חסדי דוד' על התוספתא במס' שבת (פרקים ז-ח) [שמונה שם התנא מסדר התוספתא את כל הדברים האסורים משום 'דרכי האמורי'] וכותב שם ה'חסדי דוד' על כמה מן הדברים המוזכרים שם, שבהם בעוה"ר המון העם נכשל בהם. ומבואר מדבריו שהמון העם במדינות המזרח חששו שיזיקו להם כל מיני מעשים ומאורעות אע"ג שלפחדם לא היה שום בסיס שכלי, ובוזה נכשלו בטעות בלא יודעים ב'דרכי האמורי'.

וכן העיר הב"י (יור"ד סוס"י קצט) שהרבה נכשלים במה שמפורש לאיסור בתוספתא מס' שבת (פרקים ז-ח), ואולי זהו הטעם למה שידוע שכמה מקובלים מעדות המזרח חששו טובא לענייני קסם וכו' להחמיר, וייחסו לעניינים אלו חשיבות מרובה, וגם דברים שהתירו (שיטות שונות המתחדשות מזמן לזמן לרפאות וכו') התייחסו להם חשיבות מרובה כאילו יש בהם כח רוחני אמיתי, (אנרגיה טלפטית ממרחקים בלי לפגוש את האדם המטופל וכו'), בעוד שגדולי הוראה יוצאי אירופה לועגים על הרבה מהעניינים האלו, (ולדעתם השאלה הזאת יותר שייכת לשו"ע חו"מ הל' אונאה ומקח טעות, ולא לשו"ע יור"ד הל' מעונן ומנחש), ודעתם שהמחלות באות מדמיון, מכך שהאדם שוקע בכאביו, שחושב כל היום על הכאבים שיש לו בגוף, אע"ג שכאבים שכאלו נמצאים בעצם אצל כל אחד, ומדמיונו הפורה נדמה לו שכאביו הם מיוחדים בדורו ובלתי נסבלים בעליל, וכמצב כזה אפשר להתרפאות ע"י רפואות של דמיונות, שמשחררים את הלחצים ונעשה בזה רגוע ושליו, ומסיח דעתו על ידי זה מכאביו המדומים. ושמעתי מפי אחד מגדולי הדור זי"ע על שיטה

שטבע האדם שרוצה להרגיש שלא איבד את מיטב כספו בדברים של שטות.

וכבר כתב הדברי חיים (שו"ת יור"ד ח"ב סי' קל) שאינו מסתכל ומתייחס לשום ספר קבלה שלא עלה על שולחנם של תלמידי הבעש"ט זי"ע, (ומזה ראייה לסתור מה ששמעתי ממקובל ידוע שאמר שתלמידי הבעש"ט זי"ע לא ייחסו חשיבות לספרי הקבלה של הרמח"ל, וראיתו מכך שאינם מזכירים ומביאים בספריהם מדברי הרמח"ל בספרו 'קל"ח פתחי חכמה' אפילו פעם אחת, עכ"ד, דהנה ה'דברי חיים' בפרשת ראה (דפו"י דף נט. ד"ה ראה אנכי) מביא מדברי הרמח"ל בספר הנ"ל, והוא בעצמו כאמור מעיד בשאלה הנ"ל שאין דרכו לעיין בשום ספר קבלה שלא למדו בו תלמידי הבעש"ט זי"ע, א"כ הרי יש בזה עדות נאמנה היפך דברי המקובל הנ"ל. - וכן מובא בפתיחה לספר מסילת ישרים (הוצאת 'אורות חיים' תשמ"ח) באריכות, שחביבות יתירה חיבב הרבי ר' בער - המגיד ממזריטש זי"ע את ספרי הרמח"ל, ואכמ"ל).

והנה כתב הרשב"א (ח"א סי' תיג) דבר שלא פועל כלום והוא בחזקת שטות ומ"מ רגילים הגויים לעשותו, יש בו משום דרכי האמורי ואין מתרפאים בו, אבל דבר שהוחזק כדבר תועלתי, אע"פ שאינו מובן בשכל, מותר להתרפאות בכח הסגולי שבו, ולכן התיר הרמב"ן להשתמש בטבלא שיש עליה צורת ארי והוחזקו לרפאות בה, שאין בה משום דרכי האמורי, והב"י (יור"ד סי' קמא [אות ז]) הביא את דברי הרמב"ן הנ"ל, וכתב עליהם "ומצאתי בתשובת חכמי קאטלוניה האחרונים שהרשב"א הושג מחכמי דורו על היתר צורה זו, וחזר בו". והכנסת הגדולה (שם סי' קעח [אות ז]) הביא את דברי הב"י הנ"ל לדינא, ויעוי"ש מה שכתב על דבריו, ועיי' ב'דרכי תשובה' (סי' קעט ס"ק ז) מה שכתב בזה. (עיי' להלן מש"כ בדינו של הרשב"א וביאור הכנה"ג ביתר הרחבה בעזהשי"ת), וא"כ גם בזמן הזה כל מי שעוסק בהגדת עתידות כדרך

מסויימת של רפואה אלטרנטיבית 'שחלק מהאנשים מאמינים שיש בה תועלת, וחלק אחר אומר שהכל שטות ורעות רוח ואני גם בדעה זו. ועם כל זה בשביל ההרגשה הטובה, כדי שאנשים ירגישו שעשו את כל מה שאפשר לעשות עבור עצמם ו/או קרוביהם ו/או יקיריהם וכו' כדאי לפעמים להשקיע בזה].

וגם יודעי חכמת הקבלה הבקיאים בכתבי האר"י ז"ל לא מייחסים חשיבות להרבה מהשיטות הישנות והמתחדשות מזמן לזמן, (ולא כאלו הטועים שיש איזה מקורות נאמנות בקבלה לשיטות המתחדשות, ומה שמצטטים בשם מקובלים בעניינים אלו, אינו ענין לכתבי האר"י ז"ל ותלמידיהם זי"ע שהתקבלו על תלמידי הבעש"ט זי"ע, שעליהם אנו סומכים, ובספריהם לא מוזכר לא מיניה ולא מקצתיה.

ולכן מה שנפוץ שיש גם מגדולי וצדיקי הדור שליט"א אשר רבים משחרים לפתחם, שהם מסכימים לשואלים בעצתם לדרוש לקבל טיפול בשיטות הריפוי הנ"ל, זה אינו מהווה הסכמה וכניעה ואמונה בשיטות השונות, אלא הוא בבחינת בדרך שאדם רוצה לילך מוליכים אותו, ואשרי האדם עוז לו כך ומבטחו בה', אבל מה נעשה להמונים הלקויים במיחושים למיניהם ותרים ומחפשים אחר כל דרך אפשרית להקל להם ממכאוביהם, ואין להם די כוחות הנפש להתגבר בעבודת השי"ת ואמונה פשוטה, ובזה מטעים גם המטפלים בכך שהם מפרסמים שצדיק פלוני וצדיק אלמוני תומכים בשיטתם החדשה והנפלאה, ובזה גורמים שעוד יהודים תמימים שאפשר שעל ידי יגיעה באמונה היה באפשרותם להתגבר על המיחושים ולמצוא מזור לרפואתם, [שמחלות שבאים מדמיון כודאי אפשר ליפטר מהם בכוחות אמונה פשוטה], מתפתים ללכת אחרי הטיפולים היקרים המייגעים והממושכים, ולהאמין בהצלחת הטיפולים אחרי שמשקיעים בהם הון רב,

אבל על אלו הדברים חלקו כל גדולי הפוסקים (הרמב"ן (בפי' עה"ת דברים יח ט) דרשות הר"ן (דרוש יא, דפו"י דף מ:)) בי' הגר"א (יור"ד סי' קעט ס"ק יג)) והם סוברים שבדורות הקדמונים היו כוחות טומאה והיה ממש במעשה השדים ובחכמת האיצטגנינים וכיוצא"ב, ולדעת הרמב"ן (בתשובות הרשב"א המיוחסות להרמב"ן סי' רפג) יש לחשוש לכתחילה לדברי האיצטגנינים, ולא לעשות לכתחילה מעשה כנגדם, (אם אינו מעשה מצוה), אלא שסובר הרמב"ן שמדין 'תמים תהיה עם ה' אלוהיך' אין לדרוש במערכות השמים. והביא (הרמב"ן שם) שלדעת הרמב"ם הנ"ל הכל מעשה הבליים ואין בו כלום, והשיג על דעת הרמב"ם מסוגיית הגמ', וסיים 'ואלו דבריו צריכים עיון'. (והובאה המחלוקת הזו בב"י - סי' קעט [אות א] ג) ב], ובחי' הר"ן (על הדף) במס' סנהדרין (סה: ד"ה וחכמים) הביא דעת הרמב"ן שאפילו בדברים שהם נוחש גמור שאינו דרך איצטגנינות יש לחשוש מלעשות כנגד במקום שאפשר, ושוב ראיתי שכן מפורש ברמב"ן (בתשובה הנ"ל).

וצריך לעיין טובא ליישוב סתירת דברי הרמב"ם אהדדי, שכאמור לעיל כתב בהל' ע"ז (פי"א הט"ז) שדברי הקוסמים והמעוננים 'כולם דברי שקר וכזב הם... אינם דברי חכמה אלא [דברי] תהו והבל שנמשכו בהם חסרי הדעת...', ואילו בהקדמתו לפירוש המשנה כתב ש'דברים שיגידו הקוסמים ההם אפשר שיתקיימו ובקצתם יצדקו אלא שאי אפשר להיות שיצדקו בכל העתידות'. וכן כתב בספר הי"ד החזקה בהל' יסודי התורה (פי"ה ה"ג) שמקצת דבריהם מתקיימים ומקצתם אינם מקצתם. [ואישתמיטו דבריו אלו של הרמב"ם מכמה אחרונים שהקשו סתירה בדבריו מפי' המשנה, ולא הקשו שהרמב"ם סותר דבריו בספר הי"ד מיניה וביה]. וגם בספר מורה נבוכים (ח"ג פר' לז) המובא בשו"ת הרשב"א (ח"א סי' תיג) כתב שלפעמים אומרים אמת, ומאריך הרמב"ם

הקוסם, אף אם אינו בסיוע שום כח של טומאה, מ"מ מסתבר שיש בו איסור תורה משום דרכי האמורי, שאף אם לית ביה את האיסור דאורייתא הפרטי של מעונן או מנחש וכו' מפני שבטלו כוחות הטומאה כאמור לעיל, מ"מ בכלל האיסור הכללי ד'ובחוקותיהם לא תלכו' איתיה, שב'דרכי האמורי' עובר בכל גווני על הלאו ד'ובחוקותיהם לא תלכו' הכללי, בנוסף על כך שעובר על הלאוים הפרטיים דמעונן ומנחש וכו' שבהם הוזהר בכל אחד כפי המעשה שעשה, וכמו שהרחיבו מוני המצוות והפוסקים (ב"ח בסי' קעח סוף ס"ק א), א"כ אפילו אם תימצי לומר שבביטול כוחות הטומאה נפקע הלאו דקוסם, מ"מ העושה כמו המעשה שעשו הקוסמים בימי קדם ומנבא עתידות בודאי עושה כחוקותיהם, ועובר על לאו ד'ובחוקותיהם לא תלכו'.

ויש להוסיף שלפי שיטת הרמב"ם נראה שיש בזה גם את הלאו של מעונן מנחש וקוסם בנוסף ללאו של 'ובחוקותיהם לא תלכו', שכתב (הל' ע"ז פי"א ה"ט) שבכלל לאו ד'לא תעוננו' מי שאוחז את העינים בזריזות התנועה, שאסור מן התורה כיון שהוא מרמה את חלושי הדעת כגון הנשים והטף שעושה מעשה תמהון והוא לא עשה, עכ"ד. ובהמשך דבריו שם (בהל' טז) כתב הרמב"ם 'ודברים האלו כולם' ורצונו לומר מנחש קוסם מעונן דורש אל המתים מכשף שפירט הרמב"ם את דיניהם לעיל מיניה, 'כולם דברי שקר וכזב הם... אינם דברי חכמה אלא תהו והבל שנמשכו בהם חסרי הדעת'.. עכ"ל, ומבואר מדבריו שיש איסור תורה גם כשאינו משתמש או מסתייע מכוחות הטומאה, ואף כשכל מעשיו הבל ודמיון, וא"כ בודאי שגם בזמן הזה מי שעושה מעשה 'קוסמות', אם שורשו של המעשה הוא מקוסמים שהיו בימי קדם, נשאר האיסור גם בזמן הזה, ואע"פ שאין בזמן הזה את כוחות הטומאה, וכל מעשיו שקר ותרמית.

הידוע לנו, וגם אם אין בו משום ניחוש (או כישוף), ומשום שעצם הדבר שעושה מה שדרך הגויים לעשות, ועושה כן בזה שנוהג במנהגיהם התמוהים כדי להתדמות להם, ואפילו אינו מראה שום דבר פלא אסור מן התורה משום הלאו הנ"ל. וא"כ אע"פ שאין הפעלה או השתמשות בכוחות הטומאה, מ"מ כל העוסק בפעולות הבל של הגויים עובר באיסור של תורה, גם אם אינו מחקה מעשה קוסם של ימי קדם, שגם המחקה חוקות הבל של גויים שבדורינו עובר על הלאו של 'ובחוקותיהם לא תלכו' לדעת המהרי"ק. וא"כ העולה לדינא מכל מה שנתבאר בעזהשי"ת עד כה, שאפילו אם תימצי לומר שבזמנינו כיון שנתבטלו כוחות הטומאה אין איסור מה"ת מפני הלאוין הפרטיים של קוסם מעונן ומכשף וכו', מ"מ עדיין אסור מן התורה לעשות את אותם פעולות משני הטעמים הנזכרים לעיל, (א) משום שכיון שאין בהם טעם נגלה הוי בכלל מעונן, (ב) ומפני שמקורם במנהגי הגויים הוי בכלל 'ובחוקותיהם לא תלכו'.

אולם הני מילי למי שעושה בעצמו את הפעולות הנ"ל, וכשהוא לצורך ריפוי הרי נאמרו האיסורים הנ"ל לרופא (האלטרנטיבי) שמרפא בהם, אבל בזה לא נתברר מהו דין השואל בקוסמים או בעניי רפואה הפציינט שמקבל את הריפוי, האם גם הם בכלל האיסורים הנ"ל, או דילמא לא אסרה תורה באופן ישיר (ואם יש בזה משום 'לפני עור' ואבזריה, יבואר בעזהשי"ת להלן) אלא לפועל ו/או למרפא ולא על המבקש את עזרתם של אלו העוסקים בהבלים הנ"ל, ואין הם עוברים באיסור מן התורה או אפילו מדרכנן על הטפלים לקוסמים והוגי העתידות.

והנה הרמב"ם בהל' ע"ז (פי"א ה"ו) פסק שאסור לשאול לקוסם, והשואל לקוסם [למעונן ולמכשף] מכין אותו מכת מרדות, עכ"ד. ונחלקו הפוסקים בפירושא דמילתא, המהרש"ל בים של שלמה במס' חולין (פ"ח סי' יג) כתב שהרמב"ם סובר ששניהם

(במו"נ ח"ב פר' לז) בכח המדמה שיש בו תועלת לומר עתידות הקרובות ולכוון לפעמים אל האמת, (אבל לדעתו של הרמב"ם הוא מכוחות הנפש ואין בו כוחות טומאה ושדים ולא כדברי שאר הראשונים), וא"כ הרמב"ם סותר דברי עצמו דמחד כתב שהם מעשי הבל שאין בהם כלום, ומאידך כתב שיש בהם תועלת שלפעמים מכוונים אל האמת, וא"כ אינם הבל ממש, והאריכו האחרונים (מעשה רוקח (הל' ע"ז פי"א הט"ז) וים החכמה (עמ' מז הערה יד)) לתרץ, דאע"פ שיש בהם אמת, מ"מ כיון שחלקם הגדול הוא הבל גמור, לכן למי שחושב שכל דבריהם אמיתיים בהחלט, וכך הוא מקבל אותם, הם נחשבים כהבל ומעשה תעתועים.

אך לפי מה שביאר הרמב"ם בספר הי"ד (הל' ע"ז פי"א ה"ט) ובספר המצוות (מל"ת לב) בביאור איסור 'מעונן' והאוחז את העינים, שכל המטעה את ההמון-עם ע"י עשיית דברים הנראים תמוהים, אע"פ שאינו אלא זריזות הידים הרי זה אסור מן התורה. ועיי' בב"ח (יור"ד סי' קעט אות ב) שהאריך בבי' דברי הרמב"ם הנ"ל. והכי קיימא לן לדינא, וכמו שכתב ה'חכמת אדם' (כלל פט דין ו) תוכחה מגולה להבדחנים העושים דברים כאלה בחתונות. א"כ מסתברא שהוא הדין בזמנינו שאינו אלא שטות והבל גמור, מפני שכבר בטלו כל כוחות הטומאה והכישוף, אסורים מן התורה, כיון שעוסק בדברים המטעים המתמיהים את הרבים, והמון-העם מאמינים בו שיש בו כוחות רוחניים נסתרים וגלויים.

ועוד טעם שיש בהנ"ל (פי' בדבר ששורשו בכוחות הטומאה אשר היו בימי קדם, אע"פ שכיום אינם) משום (ויקרא יח ג) 'ובחוקותיהם לא תלכו', שאסור לעשות פעולה שמקורה הוא מדרכי האמורי, ולפי המבואר בב"י (ריש סי' קעח) ע"פ שו"ת מהרי"ק (שורש פח) כל דבר תמוה שאין בו שום טעם וסברא נגלים נקרא חוק העכו"ם גם אם אין שורשו נובע מעבודה זרה ככל

אמ"ת 1234567
התורה

עוברים בלאו (הפרטי של קוסם ומכשף) אלא מפני שהשואל אין בו מעשה מכין אותו רק מכת מרדות, וכמו שכתב הרמב"ם (שם הל' יד) גבי שואל אוב וידעוני וז"ל 'והנשאל בהם באזהרה ומכין אותו מכת מרדות', שהלאו חוזר על כל המבואר בתורה.

ולכן לעניין לאו דקוסם וכישוף י"ל שאפילו דבר שהיה בימי קדם דבר שיש בו כח הטומאה, אם במשך השנים נתבטל כוחם וכל כולו שטותים והבלים, א"כ גם לדברי הרמב"ן עה"ת בפרשת שופטים (דברים יח ט,יט), וכן דעת הרשב"א בשו"ת (ח"א סי' תיג) באריכות, ובשו"ת הריב"ש (סי' צב) וכן בב"י הגר"א הנ"ל שהיה כח של טומאה לעושי כישוף, ולחוזי איצטגנינות וגם לעניני גיחוש היה חכמה אמיתית ולא דברים של הבל, אין לאסור בלאו בזה"ז שבטלה כוחם וכולו הבל.

[אך זה ברור ופשוט שדברים שנאסרו בהנאה משום ע"ז משמשה תקרובתה ונוייה אסורים גם בזמננו, ואע"פ שעכו"ם בזמננו אינם בקיאים בטיב עבודה זרה כבימי קדם, וכמו שכתבו התוס' בע"ז (נז: ד"ה לאפוקי) שכתב רבנו תם דמשום כך נהגו להקל במגע עכו"ם בהנאה בזמננו שאין העכו"ם יודעים בטיב הניסוך וכן פסק הרמ"א (יור"ד סי' קכג ס"א) ובט"ז (ס"ק ב), אבל לעניין תקרובת ומשמישים סתימת הרמ"א (בסי' קלט-קמו) שגם בזמן הזה אסור בהנאה, ועל כרחק עלינו לחלק לבין ניסוך יין שאינו מדובר שמנסך בבית האלילים וגם לא שמענו מפיו שכוונתו לעבודה זרה, מה שאין כן לעניין תקרובת וכו', שברור שכוונתו לעבודה זרה, בודאי נאסר בהנאה. ודעת המהר"ח אור-זרוע (סי' קעז) להקל, וכבר כתב מרן הגאב"ד מטשעבין וצ"ל בשו"ת 'דובב מישרים' (ח"א סי' לו) שחלילה להורות כן כנגד סתימת כל הפוסקים].

אבל ה'נחלת שבעה' בשו"ת (בסוף ספר השטרות - סי' עו) פ"י ברמב"ם עפ"ד בספר המצוות (מל"ת לא) שאין איסור תורה רק

מגונה הוא מאד ולכן לוקה מכות מרדות, (ולכאורה יש עכ"פ איסור דרבנן דלא מצאנו מכות מרדות אלא בעובר על איסור מדבריהם). ובשו"ת המיוחסות להרמב"ן (סי' רפב) כתב שאסור מן התורה שהוזהרנו על זה בפסוק 'תמים תהיה עם ה' אלקיך' ולכן התיר הרמב"ן במקום חולה שאין בו סכנה לשאול בהם, ודעת הש"ך (יור"ד סי' קעט ס"ק א) להחמיר כמו המהרש"ל שיש בזה לאו, ואסור אף במקום חולי, [ובסוף ציין לב"י בשם הזוה"ק דאיסור גדול לדרוש במכשפים אפילו במקום חולה, והכוונה אפילו חולה שיש בו סכנה כמו שמפורש בזוה"ק בפרשת תזריע (ח"ג דף נא.)], ובספר היראים (דפו"י מצ' ז', בדפוס ע"פ 'תועפות ראם' הוא בסי' שלה) מנה במניין הלאוין את הפסוק (דברים יח יד) 'כי הגויים ההם אל מעוננים ואל קוסמים ישמעו וגו'', אבל כל זה בקוסם גמור, אבל מי שעוסק עם אותו פעולה בזמנינו שהכל הבל הבלים ואין ממשות בדבריהם, יש להסתפק האם יש בזה איסור תורה או דרבנן, ונראה שלהרמב"ן גם בזה יש איסור תורה של 'תמים תהיה עם ה' אלקיך' כיון שסוף סוף נתפתה והולך אחרי ההבלים ויהבלו, אבל למפרשים שיש לאו יש להסתפק אם בזה יודו להרמב"ן שיש איסור עשה של תמים תהיה, ועיי' במהרש"ל שמשמע שחולק על עיקר דברי הרמב"ן בביאור פסוק 'תמים תהיה', ובגמ' פסחים (קיג:) שמפורש שיש איסור של 'תמים תהיה' בשואל לכלדיים, צ"ל למהרש"ל שלא דוקא איסור עשה ממש, עכ"פ לכו"ע יהיה עכ"פ איסור דרבנן לפונים בשאלה למתעסקי קסם אע"פ שכל כולו הבלים. ולפשטות הרמב"ם בהל' ע"ז (פי"א הט"ז) גם דבר שכולו הבל אסור מן התורה במעונן ומכשף וקוסם וכנ"ל, א"כ בודאי יש איסור גם על השואל.

וכל זה באמר עתידות שהוא פשטות הקוסם כמו שכתוב במפרשי התורה ובראשם הרמב"ן, והרמב"ם פסק שה"ה

הלאו בניחוש על העתיד, האם כדאי לצאת, פתו נפלה מפי/מפיו וכו'.

ועדיין יש לעיין בזה מכיון שי"ל שגם בקוסם לפי דברי הנצי"ב הנ"ל הפירוש ב'קסם' הוא גילוי עתידות, אבל לקושטא אין זה דרך הראשונים שהרי בסמ"ג (לאו נב) מפורש שקסם לשון מקל שקלפו ממנו הקליפה מצד זו וזורקו, וגם הרמב"ם הזכיר את הספרי שאוחז מקל בידו וגם הסמ"ק (סי' קמג) שהזכיר עניין השבעת כוחות טומאה בביאור קוסם, אינו חולק על הספרי שמדובר באחיזת מקל בידו. א"כ אין הוכחה מעצם המילה 'קוסם' שהפירוש לומר עתידות, אלא כן הוא עיקר תפקידם, וכמו בלהבדיל בנבואה שעיקר תפקיד הנביא להתנבא

העתידות ולומר המעשה אשר יעשון או ימנעו מלעשות, ולא לגלות גניבות ושאר מסתורין.

ובספר 'ים החכמה' הנ"ל הביא לשון ה'מורה נבוכים' (ח"ב פל"ז) שכתב שעיקר עניין קוסמים הוא כח המדמה שלו ובזה נעשה 'קוסם' להגיד נסתרות, ולא הזכיר הרמב"ם שום תנאי של התנבאות עתידות וקשה מאד לבנות מלשון ה'מורה נבוכים' שלא מוזכר בראשונים, ואע"פ שמבואר ברמב"ם בהל' ע"ז (פי"א ה"ו) שלא דוקא לומר עתידות אלא הוא הדין לעשות מעשה על פיהם או לימנע אין זה דומה למגלה מסתורין מהעבר, שבעושה פעולה או מונע עצמו מפעולה על פיהם מראה עניין של חושש לדבריהם, בזה שמתנהג לפי הוראותיהם, משא"כ גילוי מידע מדבר נסתר וכדומה, אין לו שייכות לעניין 'קוסם', ועיינתי שוב בדברי הרמב"ן עה"ת בפרשת שופטים (יח ט, יט) להזכיר בהגדרת קוסם את הפסוק (משלי טז י) 'קסם על שפתי מלך', וז"ל 'והזכיר קוסם קסמים והיא מחשבה בעתידות בכלל מלשון 'קסם על שפתי מלך במשפט לא ימעל פיו', כמו שאמר (יהושע יג כב) 'בלעם בן עור הקוסם', עכ"ל. ויש לומר שאינו סותר את דברי הספרי [כפי שביארו הסמ"ג ועוד]

כשעושה דבר מסויים על פי דבריהם, (וכלשון הרמב"ם או שיאמר שראוי לעשות כך והזהרו מכך), ובעמק הנצי"ב על דברי הספרי (עמ' קצח) כתב שהמילה קוסם סובלת שני פירושים, א] לשון אומר עתידות, והוא על פי פסוק 'וקסם על שפתי מלך'. ב] לשון מקל דק (קיסמים) ולקסום לגלות את מקרה העבר לא מפורש, וראיתי בדברי רבני הזמן שנחלקו בזה לכאן ולכאן.

ובפשטות התבוננות המקרא משמע לאיסור, שסדר הפסוקים כפי שביאר הרמב"ן עה"ת שלישראל ניתן נביאים אמיתיים אליו ידרושון ולכן אין לנו צורך בקוסמים כמו הגויים, וידוע שבזמן הנביאים שאלו את הנביאים על אבידות וכדומה שיגלו את המצאם, ולא היה בזה פחיתות בקדושת הנבואה וכמפורש בפסוק בשאול, א"כ על אותו משקל מי שהולך לקוסם במקום ללכת לנביא עבר על הלאו שזה הפשטות של הלאו, שכל מה שדרך לדרוש מנביא אל תדרוש מהוברי שמים קוסמים מנחשים מעוננים למיניהם, אלא מנביאי אמת. שוב ראיתי משמעות להנ"ל בדרשות הר"ן (דרוש יא) עיי"ש.

וראיתי בספר 'ים החכמה' (הנדפס לאחרונה ע"י הרה"צ המקובל וכו' שליט"א) שדייק כן מדברי הטור (סוס"י קצט) שא"א הרא"ש חילק בין מעשה שדים למעשה כשפים, ומותר לישאל בהן על הגניבה איפה נמצא, א"כ משמע שלשאול למי שעוסק עם כוחות טומאה (כמו במכשף) על חפץ שנגנב אסור, שרק שדים שאינם כוחות טומאה כמו מכשפים התיר הרא"ש, א"כ הוא הדין באוחז במקלו כדרך הקוסם ומתבונן במחשבתו כמו שהאריך בספר המצוות ובמורה נבוכים, ומגלה מקום הגניבה יש לאסור משום לאו דקוסם על אף שפשטות הפסוק במגלה עתידות, (אבל משום מעונן ומנחש קשה לאסור שפשטות הלאווין בדברים של עתידות כגון 'עונה זו קשה לדבר זה' וכיוצ"ב, ובמנחש פשטות

שקוסם לשון מקל, אלא מכיון שכן דרכם להשתמש במקל מכוונים הם קוסמים, אבל עיקר עניינם לומר עתידות, ולכן משתמש המקרא בלשון 'קסם' על גילוי עתידות אע"פ ששורש המילה מלשון מקל, ויש כיוצא בזה במקומות רבים בפי' הרמב"ן עה"ת.

א"כ הדעת נוטה להקל במגלה דברים של העבר שלא עבר על לאו של קוסם, וגם אין בו משום ניחוש, וכמו שיבואר, וכן אין בו משום מעונן שאינו מגלה שום עת שטוב לפעול או ההיפוך.

וראיתי בקובץ 'אור ישראל' (גליון טבת תשס"ה) שהביא חכם אחד ראייה להתיר ממה שפסק הרמב"ם (פי"א ה"ה) לעניין איסור ניחוש, שמותר לנחש בדבר של עבר, כמו שהאריך הב"י (בסי' קעט) בביאור הרמב"ם שלכן מותר לומר שמאז שנשא אשה פלונית מצליח בעסקיו, או ששמח על פסוק שאמרו לו התינוקות היוצאים מבית הספר שהוא פסוק של ברכה מותר לשמוח ולומר זה סימן טוב, עכ"ד. אין מכאן שום ראייה להנ"ל, שלעניין שאלת המסתורין יתכן שיש איסור קוסם משא"כ לעניין לאו דלא תנחשו איסור לקחת העבר לסימן ולא קרב זה אל זה, וכן הביא שם מהמשך הב"י שהקשה על דברי הרמב"ם מהגמ' בחולין (צה:) דר' יוחנן רצה ללכת לבבל, לקבל פני שמואל ושאל התינוק לפסוק ואמר הפסוק (שמואל א' כח) 'ושמואל מת' ונמנע ולא ירד, ואע"פ שהיה דבר של עבר, איך עשה מעשה על פי התינוק שהרמב"ם לא התיר אלא לשמוח עם דבר של עבר, או עם פסוק המשמח, ולא לעשות מעשה או מניעת מעשה על פי הפסוק אע"פ שאינו אלא עניין של עבר ששמואל כבר מת, וחילק הב"י שלא שאל בפירוש אם ירד לבבל או לא לרדת, עיי"ש, אין להביא ראיה לאסור קוסם של עבר, שעניין ניחוש לחוד, שכיון שמבקש לעשות מעשה על פי בשורת עבר אסור להרמב"ם ועצם שאלת התינוק לפסוק לגלות ידיעה הנסתרת אינו אסור להרמב"ם, שאינו דומה לקוסם שנעשה ע"י פעולות

מקל ובצירוף כח המדמה המבואר בארוכה ב'מורה נבוכים' (ח"ב סי' לז) ובספר המצוות (לאוין לא) והרי לשאר הראשונים אין בכלל איסור בלשאל תינוק לפסוק, ולעשות על פיהם, כי הוא מעין נבואה כמו שכתב הסמ"ג (לאוין נא) והכי קיימא לן (רמ"א יור"ד סי' קעט ס"ד) וכל זה פשוט.

והמורם מן הנ"ל שאע"פ שלהרמב"ם והסמ"ג ושאר מוני המצוות שהזכירו עניין 'מקל' בפירוש הלאו של קוסם, יתכן שיש איסור גם בגילוי העבר, אבל בפי' הרמב"ן עה"ת (וכן בעוד מפרשי התורה) מוזכר בעיקר הגדרת 'קוסם' עניין של גילוי עתידות, ולכן קשה לאסור גילוי עניינים שקרו בעבר, כיון שאין ראיות ששאר הראשונים חולקים על דברי הרמב"ן וכמו שכתבנו.

וכל זה משום איסור 'קוסם' אבל עדיין יש לדון לאסור גילוי דברים מהעבר על ידי פעולות שונות ומשונות משום דרכי האמורי, שבכלל האיסור הזה שלא לעשות מעשים תמוהים שמקורם נובע ממנהגי הגויים, ובזה הוא מתדמה להם, [וכמו שהבאתי קודם לכן מדברי שו"ת המהרי"ק (שורש פח)] ולפ"ז נראה שלמעשה צדקו דברי האוסר בספר יים החכמה הנ"ל, אבל לא מטעמיה.

ולפני שנכנס לברר את הדין של שיטת הריפוי הקרויה 'מח אחד' ונפוצה בזמנינו, יש לברר את הדין בעוד פרט בהלכות המסובכות האלו, [וכבר כתב הרשב"א (בשו"ת ח"א סי' תיג) שהם הלכות עמומות, שיש הרבה קושיות ממאמרי חז"ל, שיש דברים שאע"פ שהם נראים לכאורה כדברים האסורים בהחלט מ"מ איתא בחז"ל שהותרו מכללם, ומאידך יש דברים שנראים מותרים ומצינו בחז"ל שאסרום, והרשב"א כתב כמה פעמים בתשובה הארוכה הנ"ל תוך כדי שהוא מנסה ליישב בין ההדורים שהוא צריך לו רב בסוגיא סתומה זו], והוא מה דינה של רפואה סגולית, דהיינו שיש לה נסיון שהיא ריפאה ומרפאה הרבה חולים, אבל אין בידי

בביאורו בסי' קעת סעיף א' הכין שגם בציור זה מתיר המהרי"ק, כיון שסו"ס אנו עושים את פעולת הגוי עם טעם.)

וזו היתה סברתו של הרמב"ן בשו"ת הנ"ל, וכן מובא גם בשו"ת הרשב"א הנ"ל שעשה טבלה עם צורת ארי חקוקה בו והשתמש בו לרפואה סגולית, כי היתה זו רפואה בדוקה, וכן כתב בס' תוספת יום הכפורים למהר"ם חביב הנ"ל,

ותירץ בזה קושיות הרשב"א על ה'מורה נבוכים' שלכאורה יש סתירה בדבריו האם מותר לעשות פעולה המועילה שנוהגים הגויים או שאף זה אסור יעוי"ש. (ובספר 'פתח הדבר' (או"ח סי' שא סעי' כה-כז) האריך בביאור קושיות הרשב"א, והסיק שדעת הרמב"ם להתיר כל דבר שמועיל שבוזה גופא מוכח שאינו מכלל דרכי האמורי, אבל לחילוק המהר"ם חבי"ב גם זה אסור אם הוא הוזכר בדברי חז"ל כדבר שאסור משום 'דרכי האמורי', שכל שאסרו חז"ל משום שיש בו משום 'דרכי האמורי' היינו מפני שידעו חז"ל שהמציאות הגויים מכח שהיו עובדי ע"ז וידעו הגויים שסגולת רפואה פלונית שיש בה עזר מכוכב או ממזל אלמוני, וכיוצ"ב ברפואות שהמציאו מכח דתם ועבודתם.

וה'דרכי תשובה' (סי' קעט ס"ק ז) העתיק דברי המהר"ם חביב, ובתחילת דבריו (בס"ק הנ"ל) הביא דברי כנסת הגדולה (סי' קעת הגהת ב"י אות ז') שהביא מהב"י (יור"ד סי' קמ"א ס"ק ז) בבדק הבית (בסוף ד"ה כתוב בארחות) שחכמי קטאלוניה בדורו של הרשב"א השיגו על ההיתר שלו, ואסרו לעשות את הטס הנ"ל, והרשב"א נמי חזר בו, והסתפק הכנסת הגדולה האם מה שהשיגו חכמי קטאלוניה הוא משום שחששו שיש בעשיית צורת אריה חשש איסור עבודה זרה, או משום חשש דרכי האמורי, ופירש שהנפק"מ היא לענין רפואות שאין בהם משום האיסור דעשיית צורה, האם עדיין אסור משום דרכי האמורי. ואח"כ הביא ה'דרכי תשובה' את דברי

חכמי מדע הרפואה הסבר רפואי מדוע וכיצד היא מרפאת.

במס' שבת (סז.) ובתוספתא בארוכה (שם פר' ז-ח) יש רשימה של מנהגים ומעשים שאסורים משום דרכי אמורי, ולפי ביאור המהרי"ק (שורש פח) חלק מהם אסורים מפני שהם דברי תימה שאין שום הסבר בהם, ולכן אם נוהג כמותם נראה כנמשך אחריהם ומודה להם דאם לא כן למה יעשה כדבריהם התמוהים, והוא הלאו של 'ובחקותיהם לא תלכו' ו'חק' הוא דבר בלי טעם, עכ"ד. ומשמע מדברי המהרי"ק שאפילו נוהג שאין לנו שום הוכחה ששורשו מפולחן עבודה זרה, מ"מ עצם זה שהוא דבר מתמיה הוא הגורם את האיסור האמור, ולפי דברי המהרי"ק לעומת זה במקרה ההפוך כשיש טעם או עכ"פ איזושהי הבנה שכלית, אפילו היא מצויה בידי עובדי אלילים אין שום איסור ומניעה לעשות כמעשיהם, ולא חיישינן שמא מכונים האמוריים כשעושים הרפואה הסגולית לכח העבודה זרה שלהם, א"כ רפואה סגולית שבדוק שמועיל מותר, והוא בכלל דברי הגמ' במס' שבת (סז.) 'אביי ורבא דאמרי תרוייהו כל דבר שיש בו משום רפואה אין בו משום דרכי האמורי'. וכל הדברים האמורים במס' שבת (שם) ובתוספתא (שם) שאסור להתרפא ולרפאות בהם, הם מתחלקים לשתי קבוצות, או שהם דברים של הבל שאין מועילים, כמו שכתבו הרמב"ן והרשב"א בשו"ת הנ"ל, או שהם דברים המועילים אלא שידעו חז"ל ששורש הרפואה הוא מכוחות הטומאה והעבודה זרה, כמו שכתב מהר"ם חביב בספרו 'תוספת יום הכיפורים' (יומא פג:).

(ויש עוד ציור כשלא נתגלה לנו מדוע הגויים נוהגים בדבר מסויים, אבל אנו עושים הפעולה עם כוונה מסויימת, (וכמו בגמ' סנהדרין (נב:) במיתת סייף שכוונותינו בהתזת הראש למעט בניוולו, אעפ"י שהעכו"ם נוהגים כן בלי שום טעם.) והדין לא מפורש במהרי"ק להיתר, אבל הגר"א

(ראה דברים יח ט באריכות) שאין עניני הכשפים שטות, אלא שהקב"ה בזמן הבריאה נתן כח בכוכבים ובמזלות שיהיו מנהיגי התחתונים אשר למטה מהם. ואפילו הרשב"א שהעתיק (בתשובה הנ"ל) את דברי הרמב"ם הנזכרים לעיל ממה שכתב הרמב"ם בזה בספרו מורה נבוכים (ח"ג פל"ז), מ"מ אפשר שלדינא יודה למש"כ הרמב"ן בפ"י עה"ת וכו"ל, ואפילו נאמר שהוא קצת דוחק לפרש כך בלשון הרשב"א בתשובתו הנ"ל, אבל הוא נכון לדינא למעין היטב, ואולי נימא דכוונתו לחכמי קטאלוני"ה חכמי דורו של הרשב"א שחלקו על דבריו (הובאו דבריהם בבדה"ב יור"ד סוס"י קמא ס"ק ז) היה לשלול את צורת הארי על הטבלא שחששו שצורת הארי שורשו מעבודה זרה.

ובטור וב"י או"ח (סי' שא אות כז) איכא מחלוקת הראשונים בכל דבר שעושים לרפואה, ונודע ע"פ הנסיון שהוא מרפא, והוא מעשה שאינו ניכר שיהא בו רפואה כלל, האם יש בו משום דרכי האמורי, ובשו"ע (שם סכ"ז) סתם המחבר לחומרא 'שאם עושה מעשה ואין ניכר בו משום רפואה אסור משום דרכי האמורי, ומ"מ כתב 'אבל כל לחש אפילו אינו בדוק מותר, ולא אסור אלא באותם לחשים שנבדקו והוכח שאינם מועילים' (עכ"ד), וכן כתב המחבר (שם בראש הסעיף) שמותר להשתמש בביצת החרגול ובשן של שועל ובמסמר הצלוב, והוא כת"ק דמתני' (שבת סז). שאין בזה משום דרכי האמורי, והר"ן הקשה (חולין כז: בדפי הרי"ף ד"ה אין) על השיטה האוסרת כשאינו ניכר שהוא לרפואה מהא דשרי שן של שועל ומסמר הצלוב אע"פ שאין רפואתן ניכרת, ומזה הוכיח הר"ן דלא בעי רפואה הניכרת. והמשנה ברורה (שם ס"ק קה) פי' דהא דמותר להשתמש בדברים הנ"ל כיון שיאמרו היודעים שהוא לרפואה מצד הסגולה הוי כניכר. ובשו"ת 'מנחת יצחק' (ח"ו סי' פ) תמה על דברי המ"ב, שהרי לשיטת המחבר לא מהני יודעים רק

המהר"ם חביב' הנזכרים לעיל, ופשוט לכל מעיין שכוונת הדרכי תשובה' לומר בזה, שלפי המהר"ם חביב פשיטא שבדבר שאין בו חשש עבודה זרה שאע"פ שדרך רפואתו היא סגולית מותר להתרפא בו, ולא חיישינן שהגוי שהמציא תרופה זו היינו מפני שחשב שתהיה עזר מכוכב פלוני וכדומה, וכיון שלדעת המהר"ם חביב פשוט שמותר אע"ג שהכנסת הגדולה נסתפק בזה, לא שבקינן ודאו של המהר"ם חביב שהוא גם בתראה מפני ספיקו של הכנסת הגדולה.

וכל זה דלא כמו שכתב בספר ים החכמה' שיש לחשוש לספיקו של הכנסת הגדולה ולאסור, וכתב עוד בספר הנ"ל שאין להוכיח בזה מדברי הרמב"ן והרשב"א מפני שהם הלכו בעקבות הרמב"ם שכתב (הל' ע"ז פ"א הט"ז) 'ודברים האלו קוסם מעונן ומכשף כולן דברי שקר וכזב הן, שכל אלו דברים שאסרה התורה אינן דברי חכמה אלא תוהו והבל וכו'', ולשיטת הרמב"ם ודאי דכל שיש נסיון שמועיל כבר אינו בכלל האיסורים הנ"ל (עכ"ד).

אולם לפמשנ"ת יש לחלק, שהרמב"ן והרשב"א לא חילקו שכל דבר שידוע לרופאים שיש בו נסיון שהוא מועיל דשרי אלא לגבי החשש דדרכי האמורי, ומשום הלאו דובחוקותיהם לא תלכו, שבזה יש לחלק בין דבר סגולי שכל כולו 'דבר תימה' דאיתיה בחשש הנ"ל, ובין דבר שיש בו נסיון והוכח שהוא מרפא שאע"פ שרפואתו היא בדרך סגולית, שאין ביאור ע"פ חכמת הרפואה הטבעית כיצד הוא מרפא, ומפני שסוף סוף אין ההשתמשות ברפואות האלו דבר של תמהון, שהשתמש בהם עושה כן כדי למצוא מזור לחוליו ומכאוביו, ואינו נדמה כעושה בשביל להדמות להם ע"י עשייתו כמעשיהם, אבל לענין הלאוים הפרטיים דקוסם מעונן ומכשף שבזה כתב הרמב"ם כאמור שאין בהם ממש אלא הבל ורעות רוח, בזה אפשר דלא סברי הרמב"ן והרשב"א כשיטת הרמב"ם, וכן נראה ממה שכתב הרמב"ן בפ"י עה"ת בכמה מקומות

מחשש שמא הם דרכי האמורי, וכן כתב נמי בהגה מיימונית (הל' ע"ז פ"א אות א) בשם היראים (סי' שיג) והובא בב"י (סי' קעח) 'שאינן להוסיף מסברא על מה שמנו חכמים שהיתה קבלה בידם שהוא מחוקות הגויים' וכל שאר הדברים שיש נסיון שמועילים אין לחוש בהם משום דרכי האמורי, והטעם בזה נראה לומר, שהכירו חז"ל בכל דרכי האמורי וכל שלא מנו ע"כ שידעו חז"ל שאין בו סרך כישוף ואין שורשו מע"ז וממילא אין לחוש בו משום דרכי האמורי, ולכן לא חיישינן ברפואות הסגולות המוחזקות מועילות שמא שורשם מכוחות הטומאה.

שיטת 'מח אחר'

ובענין שיטת הריפוי הנקראת בפי כל 'מח אחר', לאחר שעברתי בהעברה בעלמא שני ספרי לימוד של השיטה הנ"ל שנכתבו בשפה האנגלית, אשר שמם הוא IMPROVE-LEARNING (1) TOOL-OF-TRADE (2) וראיתי שאין ביסוד השיטה הנ"ל יסודות ומושגים שאינם מובנים בשכל, שעיקרה של השיטה הזו מבוסס על היסודות שגילו ומצאו בעלי השיטה הנ"ל, שבגוף האדם מתחילת בריאתו הוטבע בו שהוא מייצר אנרגיה, וישנם בגוף כמין תעלות שבהם זורמת האנרגיה לכל חלקי הגוף ומהגוף החוצה לו, ובמשך הזמן ומפני פגעי הזמן וכיוצ"ב נוצרות סתימות וישנם עיכובים המונעים את זרימת האנרגיה במעברי הגוף, וזה גורם לשיבוש פעילותו התקינה של הגוף, ושיטת הריפוי היא ע"י כל מיני לחיצות שעושים בחלקי הגוף השונים, אשר לטענת המרפאים בשיטה זו גורמים לחיצות אלו לפתיחה של המעברים וממילא לזרימה טובה ונכונה של האנרגיה שבגוף, וזה מה שמחזיר את הגוף לפעילות תקינה. ועצם התיאורייה הנ"ל שיש אנרגיה הזורמת בכל גוף, ושהיא מהוה נדבך חשוב בתפקוד הגוף, תיאורייה זו אינה סותרת דבר מן התורה ואינה נסתרת מהשקפת התורה.

בענין ניכר דוקא. אלא שעל כרחק כתב ליישב כן את דעת המחבר, שהרי מבואר בגמ' (שבת ס. סא.) שקמיע מומחה מותר לצאת בו בין בחול ובין בשבת, ומדסתים לה בגמ' משמע שאין בו משום דרכי האמורי, ואע"פ שלא נכתב בידי יהודי. וראיתי שם בשו"ת מנחת יצחק (ד"ה אמנם) שתמה לדעת המחבר דפסק שצריך דוקא ניכר, מדוע כתב המחבר 'ויש מי שחושש בקמיע שאינו מומחה' דמבואר מזה דבקמיע של מומחה לכו"ע מותר, ואמאי הרי אין רפואתו ניכרת, ועיי"ש שנשאר בצע"ג. ופלא בעיני מה שהוצרך לדייק כן בלשון המחבר, הרי מפורש במתני' (ס.) ובברייתא (סא.) דבקמיע מומחה מותר. ועל כרחק צריך לומר שדברים הידועים הרבה שהם לרפואה הוו כמו שניכר שהם לרפואה, ולכן מותר להשתמש בו גם לדעת המחבר שפסק כשיטת רש"י (שם סז. ד"ה שיש בו משום רפואה) והרא"ש (שם פ"ו סוס"י יט) שהחמירו דלא שרי אלא כשניכר שעושהו לרפואה. וכן צריך לומר בדעת המהר"ם חביב שהבאנו לעיל, שמחלק בין רפואה סגולית הבדוקה לזו שאינה בדוקה, ולא הזכיר כלל שבענין נמי שיהא ניכר שהיא לרפואה, ולא ניתן לומר דאישתמיט מהמהר"ם חביב דברי המחבר הנ"ל שמחמיר דבענין ניכר לרפואה, אלא על כרחק שסגולה הבדוקה והידועה נחשבת כניכר שהוא משום רפואה.

אולם עדיין צל"ע מדוע לא חיישינן דשמא שורשם של הרפואות הסגוליות הוא מכישוף ועבודה זרה, דכל זמן שלא נתברר הוה לן למיחש משום הכלל ד'ספיקא דאורייתא לחומרא', וראיתי בשו"ת מנחת יצחק (שם ד"ה והנה להלכה) שהקשה נמי למה לא נחוש בכל רפואה סגולית שלא מוזכר בש"ס שמוותרת, שמא יסודם ממעשה כשפים, ויש בהם משום איסור דרכי האמורי. ומביא המנח"י (שם) שצריך לומר כמו שכתב בשו"ת הרשב"א (סי' תיג) דכל שלא נאמר בש"ס שהם מדרכי האמורי אין לאוסרן

123456789

ואע"ג שהעוסקים בשיטה זו מסבירים בשיטתם שיש כוחות אנרגיים גם מחוץ לגוף האדם המלוים אותו, וההנחה הזו לא נתפסת בחושים שלנו, מ"מ אין זה פירכא על השיטה הזו, כיון שהם טוענים שאפשר לחוש גם באנרגיה זו ע"י הלחיצות על גוף האדם, ואת זה אפשר להבין. ומה שבשיטה זו שואלים את הבא להתרפא על מאורעות שקרו עם המטופל בימים עברו כשהיה עוד קטן או אפילו עובר במעי אמו, ולפי בדיקת הרגשת השרירים בשעה שנשאל על כך הם קובעים שכך וכך נעשה עמו בעבר וע"פ זה קובעים את דרך ריפוי, גם זה אינו נסתר מהתורה. וגם אין המרפא עושה בשיטה זו אפילו מעשה אחד של תמהון, וכן אינה בנויה על ריכוז מח המטפל כדי שישפיע על מח המטופל כמו שביארו הראשונים (החולקים על הרמב"ם) את האיסור של קוסם. ועוד והוא נראה בעיני עיקר החילוק, שאין בשיטה זו גילוי נסתרות ע"י שיתוק רגשי המטופל, והבאת מוחו לדרך של הזיות ודמיון. וכיון שכל השיטה הנ"ל מובנת בשכלו של כל אחד ואחד אין בה כלל סרך איסור משום קוסם וכיוצ"ב. ואף שמבואר בספרי הלימוד של השיטה הנ"ל שיסדו שיטתם על חכמה שראו ב'מזרח הרחוק' דהיינו בארצות שמצויה שם עבודה זרה ממש גם בזמנינו, הוא אך ורק על שיטת הריפוי של הסינים הנקראת 'אקיפונקטשור' ACUPUNCTURE הנקראת כיום 'דיקור סיני' והיא שיטת ריפוי המובנת בשכל, ונתקבלה כבר לפני כשלשים שנה גם ברפואה הרגילה - הטבעית בכל העולם כתחליף להרדמה לצורך עשיית ניתוח, ושיטת הדיקור מבוססת נמי על התיאוריה שלחיצות בנקודות מסוימות על פני הגוף גורמת ליצירת והפקת אנרגיה.

והעולה מכל הנ"ל, שאין בידינו סיבה לאסור את הריפוי בשיטת 'מח אחד'. ואע"פ שיש רבים שכופרים בתועלת השיטה, ותולים את ההצלחות הנצברות בשיטת הריפוי הזאת בתמימות המטופלים, שכיון

שהם מאמינים ברפואה זה נותן להם מזור לגוף ולנפש, או מסיבה פשוטה, שעצם העניין שפותחים את סגור לבם בפני המטפלים, ומספרים להם את המאורעות שהעיקו להם בקטנותם ונמצאים אצלם עד היום בתת ההכרה ומפריעים לתפקודם האישי ולמניעת הצלחתם להשתלב בחברה, עצם הפתיחות והסיפור משחרר להם את המועקות הנ"ל מן הלב ונותנים מזור לרוב מועקותיהם, וכמאמר רבותינו ז"ל (סוטה מב:) דאגה בלב איש ישיחנה לאחרים, מ"מ אי אפשר לאסור את השימוש בשיטה זו כיון שאין בה איסור, ומאחר שיש נסיון שהיא מועילה, יהיה הטעם שהיא מועילה אשר יהיה.

וראיתי שיש המערערים על מחברי ספרי הלימוד של שיטת 'מח אחד' שהם נוצרים אדוקים, ואחד מהם (לטענתם) אף משמש ככומר בכנסייה בארה"ב. ועוד שמעתי המערערים שיש מקור באמונת הנוצרים לכך שיש בעולם כח אנרגיה כללי המחבר את כוחות האנרגיים של כל בני תמותה, וזה מעורר למחשבה נוספת אולי היסוד הנ"ל הוא הבסיס לשיטה זו, וכיון שהמקור הוא בעבודה זרה אסור לעסוק בה.

ובינתי בשני ספרי הלימוד של שיטת הריפוי הזו, ובעוד שני ספרים של ההולכים סביב השיטה הזו, האחד נקרא KINESIOLOGY (והוא השם הכולל לשיטות המיוסדות על הפעלת אנרגיה בשרירים), ובו כתוב בכלליות כיצד מפעילים אנרגיה חיובית בגוף, והשני ששמו יקבנו TOUCH-FOR-HEALTH והוא ספר המלמד שיטת ריפוי הדומה לשיטה הנקראת 'מח אחד', ובכל ארבעת הספרים הללו אין שום רמז לכך שהשיטה בנויה על אמונה בכוחות נעלמים וטמירים כטענת המערערים הנ"ל, אלא כל דבריהם מובנים בשכל.

ומה שטוענים המערערים להחזיק טענתם שיש צורה של כף יד על כריכת הספר מלפנים, ותבנית יד הוא סמל לעבודה זרה

של דרכי האמורי, והרי זה בכלל כל שיש בו משום רפואה אין בו משום דרכי אמורי.

ועוד, שלכאורה נראה שעיקר התועלת ממה שפורק בשיחתו עם המטפל ממה שמעיק לו בלבו מתסכוליו משנים הקודמות, שגרם למשקעים, א"כ אין שום ענין נסתר ונעלם, והרי זה דומה לכל פסיכולוגיה, ובהרבה מקרים עצם האימון והתלות במטפל נותן לו את הכח להתגבר ולהתחזק ולהשתחרר ממצוקותיו, ולא שום כח טמיר ונעלם, (ואם יש חשש שמץ ע"ז הוא התלות החולנית בבשר ודם המטפל בו, ולא בכוחות האנרגיה שבתוכו, וברוך הגבר אשר יבטח בה' והיה ה' מבטחו).

ואלו שמתעסקים עם חוט מטוטלת, וטוענים שהחוט זו על ידי שאלות שונות, אין זה שיטת 'מוח אחד', והוא דבר שאינו מובן במוחש איך זה החוט ממקום למקום, ונראה שבזה יש לדון בכל מה שכתבתי מקודם בעז"ה. ותבנא לדינא מכל מה שכתבתי שאין בזמנינו כוחות נעלמים שמזיזים חושים ממקום למקום, אבל עדיין יש חשש של דרכי האמורי כיון שהוא דבר הנראה כולו כתמהון בעיני ההמון כאילו שיש כאן איזה כח נעלם וטמיר, וגם יש צד לחשוש לקוסם לדעת הרמב"ם שגם בזמן התורה היה ענין של קוסם דבר של שטות והבל, אבל קשה לאסור מטעם זה כיון שלא נעשה על ידי התבוננות מרובה ושיתוק חלק הגלוי של המוח עד שמביא על עצמו כח המדמה, וגם אינו גילוי עתידות או הוראה מעשית לאדם לעשות מעשה או לימנע ממעשה, כמו שכתוב בארוכה בדעת המתירין בקובץ אור ישראל (גליונות טבת ואדר ב' תשס"ה) עיי"ש, אבל, נראה כנ"ל שעדיין יש מקום לחשוש לדרכי אמורי לעשות דבר של תמהון שלדעת שו"ת המהרי"ק (שם) כל דבר של תמהון ששורשו מהגויים ולא הוחזק אצל היהודים, נראה כמתדמה לעשות כדרכיהם.

והאמת ניתן להאמר שאני הגבר ראה עני, שהמטפלים בשיטות כאלו לקויים בדמיונות,

וכדאיתא נמי בגמ' (ע"ז מא.) מצא תבנית יד וכו', טענת הבל היא זו, שודאי אין כונת מחברי הספר בצורת היד לעבודה זרה אלא להראות את המקום שבו נעשה הריפוי, שלוחצים על היד ובוה משחררים את הסתימות כנ"ל, והוא כמו בכל ספר שעל הכריכה יש ציור או תמונה המראים את עניינו של הספר. ואפילו לטענתם שמשתמשים באותה צורת יד בזמנינו בספרי עבודה זרה של אנשי הודו, אין בזה שום חשש על הספר ושיטתו, מכיון שאין שום רמז קל בספר שמחבריהם מאמינים בכך ובנו את ספריהם עם אמונתם.

(גם מה שראיתי תוך דבריהם שעם רצון ומחשבה חזקה אפשר לגרש מחלה מגופו ולהחזירו למצבו הקודם, אע"פ שהדבר נראה תמוה, אבל אין בזה משום חשש עבודה זרה כמובן, וידוע שגם הרמב"ם כתב באגרותיו שהרפואה תלויה בכוחות הנפש שמכלכל מחלתו ויכול להחיותו ולרפאות הגוף על ידי הרצון להיות בריא ולחיות).

וביור"ד (סי' קנה ס"ב) כתוב שאסור להתרפאות מעכו"ם שאומר לישראל לקחת מים אלו או מאילן פלוני שהם של אלילים, ויש אוסרים גם כשלא הזכיר בפירוש שהם של אלילים אם מביא מהעץ ששייך לאלילים, ובפרט למה שכתב הדרכי תשובה (סק"ט) בשם שו"ת דבר שמואל (סי' שנט) שבזמן הזה כל הכומרים דינם וסתמם כפירושם וכל כוונתם לעבודה זרה. והיה מקום להסתפק מכיון שהתברר שמחברי הספרים אדוקים בנצרות ומאמינים גם בכח נעלם של אנרגיה שהוא כח עצמות, א"כ כשמדברים מכח האנרגיה שבאדם מתכוונים לחיבור שיש לאנרגיה הזאת עם האנרגיה הכוללת.

אבל, אין די בזה לאסור את השימוש בשיטת 'מוח אחד', בפרט כשהמטפלים חרדים לדבר ה', ואין לבם אלא להקב"ה, ושיטת הרפואה מובנת ומושכלת עכ"פ ככל הרפואה האלטרנטיבית, א"כ אין שום חשש

עד עולם" ביאתנו לעולם בלי שום חטא, והוא הפירוש הפשוט בגמ'.

עכ"פ בודאי העניין נשגב וכולו רוחני, ואינו עניין מושג במובנים הגשמיים, שיורגש בלחיצת שריר, ק"ו גוי שאין לו חלק אלוך ממעל. ולפי הזכור לי אין הגוים זוכים לבוא בגלגול. ומה שכתב בהגהות אור הבהיר להרב ר. מרגליות על ספר הבהיר סי' קצה אות ז' בשם ספר חמדת ימים לר"ש אל שביזי בפ' ואתחנן (קכה:) שגלגול בגמטריא חסד, והוא חסד קל לקנות השלימות וכו'. רשעי ישראל מתגלגלים שלשים ורבעים אבל אומות העולם פעמים שלש עכ"ד, אבל איני יודע מי מחברו, וזכור לי ממקורות אחרים שאינם מתגלגלים בכלל, כי הוא זכות לישראל לבלתי ידח ממנו נדח. (חוץ מנשמות מיוחדות כמו בלעם שמפורש באריז"ל בשער הגלגולים שבא בגלגול לתקון), ובגוף הגשמי והנפש הבהמי והעכור אין שום הרגש למה שעבר על הנפש הרוחני ורוח ונשמה בגלגולים הקודמים. והעניין מסור רק ליחדי סגולה הצדיקים האמיתיים, העוסקים בתורה בשע נהורין. (כלשון האוה"ח הקדוש בכ"ד)

א"כ הבל יפצה פי הגוי הנ"ל על הבנתו במישוש השרירים לגלות נסתרות מגלגולים הקודמים, "וכל הגויים כאין נגדך" ואינם קמים לתחיית המתים, ושורש נשמתם מאחוריים דקליפה כמו שהאריך בסה"ק תניא לרב הגרש"ז נ"ע ואין להם חיים קודמים וגם בחייהם נחשבים כמתים.

וכשהערתני כנ"ל למטפל אחד, שאסור להאמין לדעות הכוזבות הנ"ל, אמר מיד שבעצם אינו מכוון להשיג מה שנעשה למטופל בגלגול הקודם, אלא בודק הגנים וה"ד. נ.א." של המטופל שבו מושרש כל המידות הגרועות מדורות הקודמים. אם כן אין זה עניין מסתורי אלא מוחש וכולו גשמי.

ואע"פ שאין ראיה לאסור ולסתור הנחה זו, נוכחתי לראות משיחתי עם כמה מטפלים שמחליפים שיטות וטכניקות מיום ליום, וכל

וסיפר לי חכם אחד שמטפל חשוב וידוע בא אליו בערב יום הכפורים עם בקשה למחול לאחר שידוע לו שהעיק לו בגלגול הקודם, וסוכל מזה בגלגול זה, וכבר ידוע מכל סה"ק שאין לאף אחד ידיעה בעניינים כאלו חוץ מלצדיקים האמיתיים ששתלן הקב"ה בכל דור ודור. (וכבר אמר החידושי הרי"ם זי"ע שאין צריך לדעת מי הם, רק להאמין שהם נמצאים, שכן הוא בחז"ל במס' סוכה ובעוד מקומות בחז"ל).

ועכשיו שמעתי שבספר אחד המלמד שיטת לחיצות השרירים (שמחברו ד. וייטסייד המחולל שיטת מח אחד) כתוב שבלחיצת השרירים אפשר להרגיש משקעים וקשיים מ"חיים קודמים". ואמרה לי אשה אחת חרדיה ביותר המטפלת בשיטת מח אחד ומאמינה בזה, שהיא שואלת את המטופל שאלות, מקבלת תשובות ו"מתקנת" העניינים מגלגולים הקודמים.

ואוי לאזנינו השומעות שעוזבים האמונה הפשוטה לחפור בארות נשברים מדעות בזכות של הגויים.

אשר החכמה

והנה, עניין הגלגולים דבר נשגב מאד וכולו רוחני, טמיר ונעלם, והוא מיסודות התורה, ולפני התגלות הזוה"ק העלימו הסוד מההמון ע"י רמב"ן עה"ת פרשת וישב (לח' ח) שמזכירו כסוד כמוס, ובנגלות התורה אינו מוזכר בהדיא, ע"י ברש"ש במס' ב"מ (קז.) ע"ד הגמ' שם "ברוך אתה בבואך וברוך אתה בצאתך - שתהא יציאתך לעולם בלי חטא כמו ביאתך לעולם בלי חטא". וכ' הרש"ש שמכאן קשה על עניין הגלגולים שמפורש בגמ' שביאתך לעולם בלי שום חטא, וידוע שיש מקומות שלא לומדים פרוש רש"ש בשביל הדברים שנכתבו שמשמעם כאילו עניין של הגלגולים היה מפוקפק אצלו ונראה להצדיק הגאון רש"ש שלא הרחרח"ו אחרי התנא רשב"י שהרחיב בזוה"ק בכמה מקומות ובפרט בפרשת משפטים (צד' - קה:) בסוד הגלגול, והאריז"ל חיבר ספר מיוחד ושמו "שער הגלגולים" על העניין הנשגב, ורק כוונתו שבכחינת "והנגלות לנו ולבננו

בר דעת יבין שדבריהם הכל ועובדים על תמימות של אנשים מלאים סבל הקונים בצמא את דבריהם, ויש לחשוש משום אונאה וגניבת דעת וגם גניבה כפשוטו על טיפוליהם.

גם הסביר לי תלמיד חכם מופלג שנתפס להאמין בכל הנוגע לכח אנרגיה והפעלתו ממרחקים, שהישועה מגיע מהתלות החזקה והאימון במי שמטפל ויש לו כח הפעלת אנרגיה חדשים, ונהיה קשר רוחני בין מטפל למטופל ועל ידי זה מחולל פלאות ברפואות גופניות ורוחניות. והוסיף להסביר שיש "מקובלים" שמסבירים את הענין בדרך "הקבלה".

והפעלת אנרגיה מרחוק על ידי ריכוז המחשבה וכדומה אע"פ שהתבאר מקודם שהכל הבלים, עם כל זה יש לדון האם אין כאן משום דרכי האמורי, או דילמא כיון שאינו עושה שום לחש, רק פועל עניינים לא נראים על ידי מחשבתו, שדרכי האמורי האמורים בתוספתא כולם עשיית מעשה מסוים או אמירת לחש, ולאידך גיסא יתכן שעצם ההתנהגות נקרא דרכי אמורי שהוא דבר של תמהון ואין לו שום הסבר הגיוני ולדעת קצת מפקפקים שורשו מטומאת חכמי קדם, ומאמונות כוזבות באנרגיה המסתובבת בכל העולם. א"כ אע"פ שנתבטל כוחם כמבואר מקודם באריכות, סוף סוף מידי דרכי האמורי לא יצאנו.

ויש להוסיף שבהיכרות עם הנפעלים ועם המפעילים נוכחתי לראות צד השוה בכמעט כל המקרים, שאלו המתעסקים בשיטות המתחדשות כולם אנשים בעלי אופי חזק והרבה בטחון עצמי, והמטופלים כולם הם ידועי סבל נפשי מכל השנים ונטולים בטחון עצמי, ומיטב כספם הולך למטפלים "לרפאותם" ולחזקם. (מטפל אחד התנצל שבזה שלוקח סכום נכבד עבור הטיפול, מצליח הטיפול ביותר ורואים תוצאות, וד"ל).

והנה, החסרון בנפש הנקרא בלשונינו חוסר בטחון עצמי מופיע בסה"ק מתלמידי

בעש"ט זי"ע והגדרתם, חוסר של "עזות דקדושה" ובספרי המוסר ההגדרה חוסר "רוממות הנפש". והקב"ה נתן לנו תורת אמת שיכול לרומם ולהביא את המידה הדרושה של עזות דקדושה, והלואי והיו מוצאים כל האנשים האלו תרופתם אצל חכמי התורה והיראה או בתוך הסה"ק המלאים עידוד וחזוק לעבודת השי"ת ולקיום תורתו ומצוותיו בשמחה וחדוה, ולא לחפש בשדות זרים.

והנה זה בודאי דמכיון דאיתא בזוה"ק 'איסתכל באורייתא וברא עלמא', הוא הדין כל קיום העולם ורפואות הגוף והנפש נמצאים בתורה הק', וכשיהודי יתחזק ב'עזות דקדושה' או כהגדרת בעלי המוסר 'רוממות הנפש' בזה יראה ישועה לרוב הכאבים והמיחושים לגוף ולנפש למיניהם.

ובמקום שמן הראוי היה ללכת בשביל הזהב שסלל עבורינו השי"ת בתורתו, אנשים רצים אחרי כל מיני שיטות ריפוי ששורשם מאומות העולם ומחפשים בהם ישועות ולקבל מהם סיפוק רוגע ותוכן לחיים, ומייצרים תלות ואמונה חזקה בדברים שאפילו אם נקבל את ההנחה שיש בהם אמיתות כל שהיא, מ"מ הרי הם בבחינת 'שפחה תירש גבירתה'.

ושורש החסרון של הבטחון העצמי הנקרא 'עזות דקדושה' הוא המניע את המטופל ליצור תלות במטפל, ולהשען על משענת קנה הרצון שתבוא לו משם ישועה ורפואה, כל זה נובע מהעדור האמונה שיש לכל אחד בחירה אישית לבחור בחיים ולזכות בעזה השי"ת בכל ההצלחות בזכות עצמו.

וכבר כתב הרמב"ם בהל' תשובה בביאור 'כח הבחירה' שהוא הדבר הכי נפלא שנתן הקב"ה לבריותיו שיכולים לבחור בטוב ולמאוס ברע, וז"ל שם (פ"ה ה"ב) 'אל יעבור במחשבתך דבר זה שאומרים טפשי האומות ורוב גולמי בני ישראל, שהקב"ה גזר על האדם מתחילת ברייתו להיות צדיק או רשע, אין הדבר כן, אלא כל אדם ראוי

שדעתם הפוכה בתכלית, שמאמינים בכל מאודם שנגזר עליהם מן השמים הצלחה ורק הצלחה, ולכן הם בטוחים שבכל אשר יפנו יצליחו, וכשעשו מעשה כל שהוא הם אינם מעלים ספק שעשאוהו על הצד היותר טוב ובשיא השלימות, ושתי הכתות גם יחד אינם מאמינים בדברי הרמב"ם הנ"ל, שדבריו ברור מללו שלא נגזר על האדם שכל אשר יעשה יצליח או לא יצליח, ובכל רגע נתון כח הבחירה בידו לעשות את המעשה כאשר ירצה, וברצונו הדבר תלוי האם יעשה כפי שרצון השי"ת שיעשה, וזה בין במעשה הקשור לגשמיות, ובין במעשה רוחני, וזהו המתכון להצלחה ושלימות אמיתית.

ולאור האמור אם נרצה לסווג את המתעסקים ברפואה האלטרנטיבית בחלוקה הזו, נראה שזה מתחלק בין המטפלים למטופלים, שהמטופלים הבאים לקבל טיפול הם בהרבה מקרים כבר בלשון המדוברת 'לאחר יאוש', שהם מרגישים שיורו לעולם כדי לסבול ונגזר עליהם שההצלחה תהיה מהם והלאה, ומאידך גיסא יושבים מולם המטפלים בשיטות החדישות הנ"ל שהם על הרוב בטוחים כ"כ בעצמם שכאילו נולדו בשביל לפתח שיטות משיטות שונות להונות בהם בני אדם, ולמלא את כיסם. ומי שנמצא בין הכתות בדרך האמצעית, הוא המאמין ומשתדל ללכת בדרך שהתוו לנו הרמב"ם, שהיא להאמין בכח הבחירה ושלא נגזר על אי מי הצלחה מוחלטת או הפכה, והם רוב בני היהדות הנאמנה, ואינם נמצאים לא בין המשוועים לקבל טיפול ולא בצד המטפלים.

ואם עדיין יש לנו ספק ברצינות וביעילות שיטת הרפואה הזו, בא ונתבונן במה שכתב בהקדמה לספר החדש שאך זה עתה יצא לאור 'המדריך החרדי לרפואה משלימה', וז"ל שם (בעמ' 33) תחת הכותרת 'קשרי אימון', 'הקשר בין מטפל למטופל מושתת בדרך כלל על אימון, אדם שאין לי אימון בו לא אקבל ממנו טיפול רפואי, הפציינט צריך גם להאמין ולהתחבר לסוג התרפיה המוצעת

להיות צדיק כמשה רבינו, או רשע כירבעם, או חכם או סכל או רחמן או אכזרי או כילי או שוע, וכן שאר כל הדעות, ואין לו מי שיכפהו ולא גוזר עליו ולא מי שמושכו לאחד משני הדרכים אלא הוא מעצמו ומדעתו נוטה לאיזו דרך שירצה' עכ"ל, א"כ הכל בידי האדם להתעלות ולהתגבר על כל המיחושים המעכבים אותו מלחיות חיים תקינים כדי שיוכל לעבוד עבודתו יתברך כראוי. וכבר כתב בספר הישר [המיוחס לרבינו תם] בהקדמתו שיש לכל אדם לחפש לו בעבודת השי"ת אחרי הדרך הנכונה עבורו, ומה שיעזור אותו לעבודתו יתברך, ולא להסתפק בלימוד ספרי המוסר מהראשונים כמלאכים, מפני שלא כל ספר ולא כל דרך שוים לכל נפש. והכלל בזה הוא שכל מזורי הנפש טמונים בתוה"ק, וכדאיתא (אבות פ"ה מש' כה) 'הפוך בה והפוך בה דכולא בה', והמחפש ימצא את הדרך הרוחנית להסדיר את כל ה'אנרגיה' וכוחות רוחניים טמורים נוספים שהטביע והטמין הבוי"ת בכל יהודי, והן כוחות שאינם אפילו בחכם הגדול ביותר מאומות העולם, וא"כ מפני מה נוהרים יהודים אחרי בארות-בורות נשברים אלו, ולא אווזים מנהג אבותינו וצועדים בדרך הישנה' הסלולה מדורי דורות, שהיא דרך ישנה שכולה חידוש, שכן הקב"ה מחדש בטובו בכל יום תמיד מעשה בראשית.

וראיתי באחד מהספרים הקדושים אשר מחברו היה אחד מגדולי הדור בדורות שלפנינו (וכעת נעלם ממני שמו) שהרחיב לבאר את דברי הרמב"ם הנ"ל בהל' תשובה, וכתב שיש בבני אדם שתי כיתות, ושתייהן בכלל 'רוב גולמי ישראל', אבל הן שונות אחת מרעותה מן הקצה אל הקצה, כת אחת הם המרגישים שברון בעצמם, ואינם מאמינים שיש להם כח להתעלות ולהצליח בכל נושא שהם נוטלים בו חלק, והם מרגישים שנגזר עליהם מלמעלה שאין סיכוי שהם יצליחו במאומה, מפני רוע מזגם, ומהצד השני של המתרס יש כת של אנשים

לעיל, שהמתעסקים ברפואה הנ"ל הן המטפלים והן המטופלים לא ימלטו מלהכנס לאחת משתי הכתות, המתעקשת להאמין בהצלחותיה והבטחה מאד בכשלונותיה, ושניהם רחוקים לשתי הקצוות מנקודת האמת.

ולכן כל הולך תום יצעד בטח, ויתחזק ויביא לנפשו מזור מכל מיחושיה עם כח האמונה וההשתמשות הנכונה בכח הבחירה שחנן אותנו הבורא, כדכתיב 'ובחרת בחיים', והיא המתנה הכי חביבה והכי חשובה מעת הקב"ה כדאיתא בספרים הק', ובמקום שישתדל לשים אמונו במטפל שיצילנו מצרותיו, ישים אמונו בבורא כל העולמים שהוא הרופא הנאמן.

ובעזה שי"ת ירפא הקב"ה את עמו בגשמיות וברוחניות בקרוב אכ"ר.

הדינים העולים מכל מה שכתבתי בעזה שי"ת:

א. שיטת הריפוי הנקראת 'מח אחד', כפי שכתובה בספרי הלימוד של השיטה הזו שקראתי אשר שמם הוא : 1) IMPROVE-TOOL-OF-TRADE (2 LEARNING) אשר חוברו ע"י 'דניאל ווייטסייד' מותר לכתחילה ללמוד את השיטה וללמדה לאחרים, ולהשתמש בה לריפוי כל מיני החלאים, ואין בו שום חשש וסרך של עבודה זרה או כישוף וקוסמות וכיוצא באלה, ואף לא משום 'דרכי האמורי'.

וכאן המקום להדגיש שאני בדקתי את השיטה כפי שהיא כתובה בספרים הנ"ל ובזה דעתי להתיר כנ"ל, אבל יש כמה מהמרפאים בשיטה הנ"ל שהוסיפו לשיטת 'מח אחד' תוספות ונופך שאין מקורם בספרי הלימוד הנ"ל שהם המקור לשיטה זו, וכל מה שהוסיפו הם צריך בדיקה מאין מקורו, כדי להסיר ממנו את החששות שהבאנו לעיל.

אחד החידושים שבשיטת הריפוי הנ"ל נקרא בלשונם 'טרנספר', שעושים טיפול לאדם שלא נמצא לפניו, ע"י לחיצות בגופו של קרוב משפחה מגוף ראשון [אב, אם, בן,

לו. - בעבודתי ראיתי חולים העורכים למטפל "מבחן", [ומתריסים נגדו] מה יש לי?, אני מספר לך כלום!, האם תצליח למצוא את בעייתי ? ! אנשים אלה "מחכים למטפל בצומת" ובדקים לראות אם הוא לא פספס כלום, ושמתם רבה כאשר הם מצליחים "להפיל" את המטפל וכו'". ובקטע הבא תחת הכותרת "כימיה בין המטפל למטופל", כמו בכל שותפות, מערכת נישואין, יחסי מורה/תלמיד וכו', ואפילו בין שכנים, חייב לזרום יחס של סימפתיה, של כימיה, וללא הרגשה זו אין שותפות וכו', כך גם בקבלת טיפול חייבת לשרור סימפתיה הדדית וכו', אם לא נוצר "קליק" בין המטפל למטופל אין סיכוי להצלחה וכו', א"כ אל תתלו את כשלון הטיפול בסוג התרפיה, הבינו כי אצל מטפל אחר יכולה שיטה זו מאד להצליח וכו', [נלאיתי להעתיק כל מה שכתב].

והנה על אף שמבואר גם במקורות הנאמנים להשי"ת ולתורתו, שמי שהוא שרוי בדכאון ואינו מאמין שיכול הקב"ה לרפאות אותו, לא יועילו לו כל כך גם הטיפולים והתרופות השייכים לרפואה הטבעית השכלתנית, אבל עכ"פ הרפואה הזו הוכחה כיעילה גם במצב סתמי שאינו תולה יהבו ברפואה שתופא אותו, ואין לו אימון מי יודע מה ברופא המטפל, וגם רופא המושחת מאד במידותיו והתנהגותו דוחה בני אדם מלתת את אימונם בו, מ"מ אם הוא מתמחה בחכמת הניתוח, וכ"ש אם הוא הגדול מכולם ברפואה שמתמחה בה, תהיה חובה במקרה הצורך ללכת אליו כדי לקבל טיפול, והצלחת הניתוח בעזרתו ית' תהיה אף אם אין שום 'כימיה' וקשר בין המטפל להמטופל. מה שאין כן בשיטת הרפואה האלטרנטיבית, עצם העובדא שההבראה ע"פ רפואה זו תלויה בזה שלמטופל יהיה אימון במטפל, היא מוכיחה ומעידה כמאה עדים על חולשת וחוסר האמת שבשיטה הנ"ל, ועלובה היא העיסה שהנחתום שלה מעיד כך עליה, וכל זה צועק את מה שכתבנו

בת, אח, אחות, אשה), וכמו בלחיצות על גוף המטופל גם בלחיצות על הקרוב הם מגלים מועקות קודמות שהיו למטופל בימי הילדות וכו', וכל זה כאמור אע"ג שהמטופל עצמו נמצא בריחוק מקום, ודבר זה נראה כדבר של תימה, ואף שהמרפאים בשיטה זו מנסים לבאר שהקירבה המשפחתית גורמת לכך שכלוחצים על הקרוב חל שינוי בשריריו של המטופל, ולכן בלחיצה על הקרוב אפשר לידע על האנרגיה של המטופל אף שנמצא בריחוק מקום, מ"מ אין הסבר זה מוציא את השיטה הנ"ל מלהיות דבר של תמיהון, מה גם שהפלא הוא גדול יותר, שכן לפי שיטת הריפוי על ידי קרוב אין המטופל צריך לדעת שעושים לו טיפול באמצעות הלחיצות על גוף קרובו, וכיון שאין לזה שום הסבר מוחש ושיכלי יש לחוש על דרך ריפוי זו משום 'דרכי האמורי'. (ובנוסף יש בלקיחת תשלום עבור ריפוי כזה חשש מפני האיסורים החמורים דגניבה ואונאה, דאע"פ שהמטופל מאמין שיש תועלת בשיטת הריפוי הזו, מ"מ כיון שהשיטה הזו מוחזקת לשטות בעיני כל בר דעת, יש לחשוש שזה אסור משום חשש גזל ואונאה).

עוד יש המטפלים בשיטה 'מח אחד' שהרחיקו לכת ביותר ועושים את הטיפול דרך הטלפון, ודרך הריפוי היא שהמטפל שואל שאלות את המטופל דרך הטלפון, ובאותה העת המטפל מחזיק בשרירי עצמו, ועל ידי הקשר הטלפוני נוצר קשר כלשהו בין המטפל למטופל שדרכו המטפל מחזק את שרירי המטופל. ושיטה זו ודאי כולה מתמיהה, ויש לחשוש משום 'דרכי האמורי' (ובנטילת תשלום עליה יש חשש גניבה ו/או אונאה). וכנראה ששיטת הריפוי הזו נותנת 'בטחון עצמי' מופרז למרפא בה, עד שבאים מזה לפתח ולהרחיב את השיטה עם הרבה דמיון עד שמגיעים לצורות טיפול מעין אלה, שאין בהם שמץ של ריפוי והטבה להמטופל. [ב]. וכשמאבחנים את כוחות ה'אנרגיה' ע"י מטוטלת הקשורה בחוט, שנעה לפי שהשאלות ותשובות שעונה המטופל, בזה

נראה שאף כאשר המטופל כאן ולא ממרחק יש להחמיר ולאסור בין על המטפל ובין על המטופל משום חשש 'דרכי האמורי', מפני שהוא נראה דבר של תימה. (ואע"פ שנראה שאין לאו של 'קוסם' בזה שמדמה שהמקל מתנדנד הלוך ושוב ומורה על ידו את המעשה אשר יעשון, מפני שביארתי מקודם בארוכה בעזהשי"ת שלשיטת רוב הראשונים קוסם של התורה לא היה דבר של שטות אלא כח רוחני של טומאה שבימי קדם הכירו בו והשתמשו בו לצרכיהם, מה שאין כן בזמן הזה שבטל כוחם והכל הבל אין לאו של קוסם, ועוד יש לחלק שזה אינו נעשה עם ריכוז מיוחד של המטפל שמטרתו להגיע לשיתוק כח המוח הרגיל וכח המדמה המוזכר ברמב"ם בספר המצוות ובמורה נבוכים ובספר י"ד החזקה (שהובאו לעיל) שהוא עיקר הכח של הקוסם שבימי קדם, וגם אינו מגלה עתידות או הוראת מעשה אשר יעשון, שכבר כתבתי מקודם שהעיקר לדינא שאין איסור במגלה דברים מהעבר, [אבל בנקודה הזאת יש לפקפק, שלמעשה המטפלים מציעים הצעות שונות של שינויים במאכלים, וגם ממליצים על לימודים רוחניים שונים שיכולים להביא תועלת למטופל, והכל ע"י מקלו יגיד לו].

ועם כל זה לא אומר 'קבלו דעתי', בפרט בנוגע לפרנסת ישראל, ולטענותיהם זה נחשב כסגולה בדוקה שמותר כמו שכתבנו לעיל בשם שו"ת הרשב"א (שם), (וכמו שהאריך בספר 'פתח הדביר' על שו"ע או"ח (סי' שא), ובספרי מפרשי מוני המצוות) אבל כבר הגביל החות יאיר (סי' רלד) לעניין לחשים שדוקא דבר סגולי שאפשר לתלות שהיה בשימוש בכלל ישראל מדור דור, ועל ידי זה הוחזק שאינו משורש של עובדי עבודה זרה מה שאין כן דבר שלא בדוק עדיין יש לחשוש, אבל מכיון שלא ברור אם זוהי נמי דעת שאר הפוסקים, ובפרט פוסקי ספרד (פתח הדביר (שם) פקודת אלעזר (שם), ודברי פתח הדביר צ"ע (א) שסמך על הרמב"ן והרשב"א שהקילו בטס זהב עם

מגופם ולהכניסה לגוף המטופל, והמרפאים מרגישים אחרי הטיפול תשישות, ולדבריהם זה מרוב האנרגיה שהוציאו מגופם, והדברים האלו מעוררים תמיהה ואינם מובנים כלל בשכל, ואין לעמוד על אמיתותם, ולכן יש לחשוש בהם משום 'דרכי האמורי' אע"פ שאינו אומר שום לחש ואינו מחזיק שום חפץ בידו, דתנועות הידים חשיב מעשה כדי להאסר משום 'דרכי האמורי'.

ועם כל זה גם בזה לא אומר קבלו דעתי, מפני שאפשר לומר שכיון שהמטפלים הנ"ל הוחזקו שטיפולם מסייע, ולכן זה כבר לא נחשב כדבר המתמיה, ועוד שהם נותנים טעם לשיטתם שכל אדם מרגיש סביבו את החום היוצא מגופו, ובחום יש אנרגיה, ולו היה מד חום שמרגיש בכל שינוי ברמת החום באויר היה אפשר להרגיש את השינוי ע"י תנועות הידים, ואותה אנרגיה גם נקלטת לשיטתם בגוף המטופל, וא"כ דינו כחוט המטוטלת שאין למחות ביד המתעסקים, אבל כל בעל נפש ירחק מזה.

ד. ואלו המתיימרים שהם מחדירים כוחות אנרגיה למטופל גם כשהוא בריחוק מקום מהם, ע"י ריכוז מחשבתם במטופל מבלי להתקרב אליו, והוא דבר התמוה עד למאוד, ואין בזה שום אחיזה שיקרב אותו אל השכל, ויש לחוש משום 'דרכי האמורי', ולכן אסור להתעסק בזה גם אם זה הוחזק כמרפא. (ולפי שיטת בעל המחבר י"ם החכמה יש בזה גם איסור משום הלאו יח י', כיון שבשיטת הריפוי הזו המרפא מנתק את עצמו במחשבתו מכל מצבו העכשוי כדי להגיע למצב שהוא מפיך אנרגיה לטיפול במטופל. אולם ביארנו לעיל שלא סגי בזה שמנתק עצמו כנ"ל כדי לעבור בלאו הנ"ל אלא א"כ הוא מגלה עתידות או מורה לעשות או לימנע מלעשות מעשה מסויים, ובנוסף לזה נתבאר באריכות בחלק הראשון של מערכה זו שנתבטל רובא דרובא של הכוחות הקסם בזמנינו).

צורת אריה, ולא הביאו דברי הב"י ב'בדק הבית' שהרשב"א חזר בו. (ב) חולק על הבנת הרשב"א במו"נ ופי' שהרמב"ם הקיל בכל 'דרכי האמורי' שיש בהם תועלת לפי הוכחת הנסיון. והמעין במו"נ יראה כדברי הרשב"א שיש קושי בהבנת המו"נ. (ג) השמיט דברי המהרי"ק (שורש פח) שאסר לעשות כל דבר תמוה ששורשו מהגויים, והב"י הביא את דברי המהרי"ק, [והרמ"א פסק כן להלכה (סי' קעח ס"א)], ומאידך פסק כדברי היראים (המובא בהג' מיימוניות פי"א מהל' ע"ז) שאין להחמיר משום 'דרכי האמורי' אלא במה שאסרו חז"ל, שמה שלא אסרו משום 'דרכי האמורי' היתה קבלה בידם שאין שורשו מחוקות הגויים. ולענין דינא, הב"ח (ריש סי' קעט) כתב שהעיקר להלכה כמו המהרי"ק ולא כהיראים, וגם הב"י לא הביאו אלא כדי ללמד זכות, ולא פסקו בשו"ע. [ומקודם הבאתי דברי היראים לדינא לענין דברים שהוחזקו כמרפאים בדרך סגולי שאין לחשוש שמא שורש הענין מכח כוכב ומזל ועבודה זרה, שבזה מסתמכים שפיר על היראים שכל שלא מנו חז"ל והוחזק כמרפא לא נחשב כבר כדבר של תמהון, ושוב אין לחשוש מצד שמא שורשו מעובדי עבודה זרה, ולפי פירוש זה אין הכרע שהמהרי"ק חולק ע"צ היראים, אבל בב"ח משמע שפליג]. וכן צ"ע על דברי הג"ר אהרן וולקין מפינסק שכתב בפירושו על היראים 'סביב ליראיו' (מצ' פח) שיש לסמוך על היראים, והביא סימוכין לדבריו מהתוס' בב"מ (כז: ד"ה כיס וארנקי), ולא הביא את כל הפוסקים הנ"ל. ובנוסף שכן מורה בפשטות לשון הרשב"א בתשובתו, קשה למחות ביד המקילין בדבר, אבל כל בעל נפש ירחיק עצמו מזה.

ג. ושיטת הריפוי עם תנועות הידים שעושה המטפל מחוץ לגופו של המטופל ומבלי לנגוע בו, ולטענת המרפאים הם נתברכו משעת לידתם בכח אשר ניהונו בו יחידים מבני התמותה, ובכח זה ביכולתם לפעול בתנועות הידיים להוציא אנרגיה

הרמב"ן בהשמטות לעשין (השמטה ח') מנו למצוה ממניין תרי"ג מצוות תמים תהיה עם ה' אלקיך, והרמב"ם ועוד שהשמיטו את המצוה הסביר הרמב"ן שדעתם שהיא מצוה הכוללת את כל התורה, וכעין הפסוק 'אשרי תמימי דרך ההולכים בתורת ה' ולכן לא מנו אותה, שאין למנות מצוות כוללות במנין התרי"ג מצוות, ובספר 'מגילת אסתר' פירש שאין דרך הרמב"ם לחשב העשה כשמנה כבר כל הלאוין של מעונן ומנחש וכו' שהעשה מכלל הלאו, א"כ לדבריהם גם להרמב"ם יש מצות עשה מן התורה לא לדרוש בשום עתידות (ורק לדעת הגרי"פ על הרס"ג דעת הרמב"ם שאינו מצות עשה אלא הבטחה שאם תהיה תמים אז תהיה עם ה' אלקיך ולדעתו צריך לומר שהגמ' בפסחים הנ"ל שהביאה את הפסוק אינו אלא כאסמכתא בעלמא). וכולם חלקו על דברי רש"י שפירש דברי הגמ' דוקא בשואל בעל אוב וידעוני, ששואל אוב וידעוני אסור בלאו מיוחד של לא ימצא בך וגו' ושואל אוב וידעוני, וכל זה מפורש היטב בשלחן ערוך (סי' קעט ס"א).

וגם בזה נוכחתי לראות משיחות עם מתעסקים ומטופלים בכל השיטות השונות ומשונות שמאמינים שיש אפשרות גם לגלות עתידות, ולהדריך את המטופל על ידי גילוייהם במעשה אשר יעשון ולתקן ענייניהם כדי שלא יבואו עליהם הרעה.

גם ראיתי אנשים חרדים הרצים לאנשים שונים שיראו את שרטוטי ידיהם ופרצופי פניהם וכו', כדי לגלות להם עתידם, וגדולי המקובלים הרמ"ק בספר 'אור היקר' ו'מקדש מלך' וגם ה'חיד"א' בפתיחה לזוה"ק המדבר בענין השירטוטים בפרשת יתרו (ח"ב עמ' ע) הזהירו אזהרה חמורה על עניין שרטוטי הידיים וחכמת הפרצוף, שאין לאף אחד מושג בזה כל זמן שלא שורה עליו רוח הקודש אמיתית, ולכן כל המתעסקים בזה הבל יפצה פיהם ולפי המבואר בשו"ע (סי' קעט ס"א) יש איסור של תמים תהיה עם ה' אלקיך.

ואם המטפל גוי שאינו מצווה מלימנע מ'דרכי האמורי', אין בידינו לאסור מלבקש טיפולו כל זמן שאינו מגלה עתידות או מורה דבר בעשיית המעשה או מניעתו. (שאפילו לאומרים שכן נח מצווה על הכישוף אינו מצווה על עשיית 'דרכי האמורי', ששורשו מהלאו של 'ובחוקותיהם לא תלכו' כמו שמבואר בתורת כהנים - פרשת אחרי מות (פרשתא ט פ"ג ט) ולא שייך בגוי, ורק באופן שיש חשש שיש סרך עבודה זרה בפעולת הגוי אסור לשאול עזרתו לרפאותו, ואין בהפקת אנרגיה ממרחקים חשש של עבודה זרה, ולכן אין איסור לשאול ולדרוש בהם כל זמן שאינם מגלים עתידות וכו'. וגם לדעת המהרש"ל שהביא הש"ך (סי' קעט ס"ק א) שיש לאו בשואל לקוסם מעונן מנחש ומכשף כמו בשואל לאוב וידעוני ע"י בהגרי"פ על הרס"ג (לאו כ-כה ח"ב דף כח:) שהרחיב בזה, אבל בדבר של תמהון בעלמא אין לאסור לשאול את העכו"ם לכו"ע כשאנו מגלה עתידות שאין כאן אלא איסור 'דרכי האמורי'.

אבל לפי מה ששמעתי שיש פולחן במזרח הרחוק הבנוי על אמונה בכח אנרגיה שיש בכל העולם ומקשר בין אנשים וכו', והוא עבודה זרה, שכל המאמין בכח אחר עובר על ע"ז כמו שכתב הרמב"ם בהל' עבודה זרה (פ"ב ה"א) והרמב"ן עה"ת פרשת יתרו (כ ג), א"כ איסור גמור לדרוש במפעילים אנרגיה ממרחקים, ואפילו למתעקש שיאמר שהמידע הנ"ל לא מדויק במאה אחוז וכו', מיחש חיישינן לסרך ע"ז ואביזרי ידיה, שבזה תלוי כל התורה כולה.

ה]. איסור גמור לשאול פי מגלי העתידות למיניהם כמפורש בגמ' פסחים (קיג:) מניין שאין שואלים בכלדיים שנאמר 'תמים תהיה עם ה' אלקיך', ופי' רשב"ם (שם) שהם החוזים בכוכבים, ומכאן כתב הרמב"ן בשו"ת (סי' רפג) שאסור לשאול בשום אופן בעתידות, והרבה מוני מצוות ובראשם

בכל העולם. וז"ל שם : אבחון באמצעות השדה האלקטרו-מגנטי של האדם, 'האבחון במטוטלת מוכר כבר מאות שנים, אבחון זה מתבסס על העובדה כי לכל דבר בעולם יש קרינה אלקטרו-מגנטית, קרינה זו מתפשטת מאנשים חפצים צמחים ואף מינרלים באדמה בצורה מעגלית, גלים מתפשטים ומתרחבים עד אין סוף.

בכל רגע נתון יש בכל העולם אינפורמציה מכל חפץ, מכל צמח, מכל אדם הנמצא בעולם ברגע מסוים זה, ניתן לקלוט אינפורמציה זו באמצעות ריכוז המחשבה. מוכרת העובדה שאדם החושב ומתרכז באדם אחר, גורם לשני לחשוב עליו וליצור קשר אתו.

המטוטלת היא עצם הקשור לחוט עשוי מכל חומר שהוא, היא רגישה לויברציות (תנועתיות) של השדה האלקטרו-מגנטי, ומגיבה לו על ידי שהיא מסתובבת בהתאם לזרימתו וזרימה תקינה של שדה אלקטרו-מגנטי היא בכיוון השעון, כשדבר מה משבש את זרימתו, הוא הופך את זרימתו ומתפשט בכיוון הפוך לכיוון השעון.

וכיצד זה עובד? - המטפל מתקשר במחשבתו עם המטופל, (והמטופל אינו חייב להיות לידו, השדה האלקטרו-מגנטי שלו נמצא בכל העולם), ובדרך האם מזון זה או אחר תורם לזרימת האנרגיה שלו או פוגע בזרימה זו, אם המטוטלת נעה נגד כיוון השעון יודע המטפל שדבר זה מזיק למטופל ומשפיע עליו השפעה שלילית. ולא רק מזונות ניתן להתאים למטופל, אפשר גם להתאים סוג טיפול שיעזור לחולה ויעצים את זרימת האנרגיה בכיוון הנכון על ידי שהמטפל עובר עם המטוטלת על רשימה של טיפולים ובדרך איזה טיפול וכו' (נלאיתי להעתיק את כל האריכות).

וא"כ לא רק שיש איסור ברור של 'דרכי האמורי' בהשתמשות במטוטלת, על אף שהמתעסק ומאבחן בו הוא ירא וחרד ואומר בפיו שמע ישראל כל משך הטיפול, אלא

ורק לאדם שמוחזק כל ימיו לצדיק וקדוש ותלמיד חכם מופלג, וכעין מה שכתב הרמב"ם בהל' יסודי התורה (פ"ז ה"א) במעלת הנביא, מותר ללכת ולדרוש עניינו ותכליתו ועתידו, והוא בודאי לא יסטה מדרך התורה וכשיראה בשרטוטים רוע מזלו ידריך אותו בתשובה ויראת שמים כדי להתגבר על המזל הרע, שבאמת אין מזל לישראל, וכמו שהרחיב הרמב"ן בשו"ת הג"ל.

ושורש החסידות הטהורה של הבעש"ט זי"ע היה להתרחק מכל מה שכרוך בשאלת העתידות כבורח מן האש, ורק ללכת באמונה פשוטה וכמו שלימד הרבי ר' בונים מפשיסחא זי"ע שיסוד החסידות הוא הרש"י על הפסוק הג"ל תמים תהיה עם ה' אלקיך (דברים יח יג) וז"ל התהלך עמו בתמימות ותצפה לו ולא תחקור אחר העתידות אלא כל מה שיבא עליך קבל בתמימות ואז תהיה עמו ולחלקו עכ"ל. ולימד הרבי ר' בונים זי"ע שכל אחד ידע את דברי רש"י האלו היטב על לשונו, ויתרגל "לנשום" אמונה פשוטה בכל היות חייו, וכן היה הדרך של הגר"א זי"ע ותלמידיו להתרחק תכלית הריחוק מכל הקשור להג"ל כידוע מגדולי הדורות זצ"ל.

ובעז"ה נשמע בקרוב את הצעקה של 'אלכה ואשובה אל אישי הראשון, כי טוב לי אז מעתה' וכמו שגילה הרבי ר' בונים מפשיסחא זי"ע שזו תהיה הצעקה שתשמע ברחוב לפני ביאת המשיח, ובעז"ה נעזוב את כל הבחינות של "שפחה תירש גבירתה" בכל ההבלים החדשים, ונזכה לגאולה פשוטה בזכות האמונה, וכמאמר חז"ל (מד' תנחומא בשלח יד) שאין ישראל נגאלין אלא בזכות האמונה.

ובעיוני שוב ב'המדריך החרדי לרפואה משלימה' שהזכרתי לעיל, ראיתי שכתב (עמ' 175) הסבר לשיטת המטוטלת, וכל כולו נראה כתמהון ושורשו מאמונות כוזבות של עבודה זרה, פי' אמונה בכוחות 'אין סוף' של אנרגיה שיש לכל אחד ואחד שמתגלגל

שיש בו איסור תורה משום קוסם קסמים שנראה ברור לפי התיאור שצריכים ריכוז מיוחד לקשר לגלי אלקטרו-מגנטי והשימוש באבן שהוא מעין הקסמים שבזמן חכמי קדם, אע"פ שעכשו לא נופלים על הרצפה מרוב ריכוז, אבל ביארתי מקודם שכל פולחן של ימות קדם של קוסם, עדיין אסור מן התורה אם עושה כמעשיהם אע"פ שאינו בקי באמת לרכז מחשבותיו ודמיונותיו דמיונות כזב, אבל האיסור תורה לא הופקע, כיון שעושה בדיוק כמעשיהם, ומורה המעשה אשר יעשון, ומחבר הספר כותב בעצמו שהשיטה מוכרת מלפני מאות שנים, א"כ מסתברא ששורשו מלפני אלפיים שנה ויותר מקוסמי קדם ולכן גם בזמן הזה איסורו מן התורה, אע"פ שבטלה כוחם, וכמו שכתבתי מקודם באריכות בעזהשי"ת. ובפרט ששורש השיטה מעובדי עבודה זרה העוסקים בקליטת כוח האין סוף של האנרגיה רח"ל, א"כ יתכן שיש חשש של התעסקות בעבודה זרה ממש, ולמותר להאריך שעבודה זרה אינה רק אמונה בפסל, אלא כל אמונה בעוד כוחות זרים שמנהלים את העולם, א"כ העושה כפולחנם אע"פ שהוא מאמין בהחלט ביחוד ה' וירא וחרד לכל דבר שבקדושה, מ"מ עדיין הוא נכנס בחשש של עבודה זרה בהתעסקות במטוטלת הזאת. וגם למותר להאריך שבדברים ששורשם מעובדי עבודה זרה, אע"פ שנאמר שהיום לא בקיאים בטיב עבודה זרה ובטלה כוח עבודה זרה, אין זה מעלה ולא מוריד באיסור עבודה זרה ובאיסורי תקרובת ומשמשין וכו', והכל אסור באותו חומר כפי שהיה בזמן חז"ל שהוא איסור שיש עליו מיתת בית דין, וכמפורש בכל הפוסקים, וכמו שכתבנו מקודם, והוא פשוט בתכלית הפשטות, ורק בדורינו היתום יש צורך להעלות ע"ג הכתב גם את זה.

גם ראיתי באותו ספר פרק שלם על שיטת ריפוי הנקראת "צ'קרות" שפירושו בשפת סיגית העתיקה "גלגל המסתובב", והשיטה הזו בנויה על שבע נקודות בגוף שבהם סופג הגוף את האנרגיה שמסביב לגוף, והוא [הצ'קרות] משפיע על האדם, ולכל אחת מהנקודות הנ"ל צבע אחר, (ולדעתם הכוזבת אפשר להבחין בנקודות על ידי שינוי הצבע בעור), והצ'קרת המשפיע הוא - מעל הראש ונקרא צ'קרת הכתר וז"ל ממוקמת מעל לקדקוד, זה מרכז התודעה הטהורה שאינה קשורה לגוף הפיסי בצ'קרה זו מתרכזת היכולת הקוגניטיבית של האדם, היכולת המופשטת הרוחניות וההתקשרות עם הבורא, צבע הצ'קרת זהב עכ"ל הספר הנ"ל. וברור שהשיטה זאת נובעת מעובדי עבודה זרה של יושבי מזרח הרחוק. ושמעתי ממטפלים בשיטת 'מוח אחד' הבנויה על אנרגיה שבתוך הגוף, שהם מאמינים גם בכל שיטת 'הצ'קרות', ובודקים גם אותם עם לחיצת השרירים, וכשיש 'סתימה' בצ'קרות פותחים אותם בטיפולם ויש שבודקים מסביב לגוף בלי לגעת באיברי הגוף ואומרים שמבחינים בשינוי הצבעים ועוד הבלים. ולכן אע"פ שבעברי (במהירות) על ספרי לימוד של שיטת 'מוח אחד' לא ראיתי שום דבר מוזכר מהבלי עובדי ע"ז של חכמי קדם, וכולו מובן ומוחש וכמו שכתבתי מקודם בארוכה. ולכן אע"פ שקשה לאסור למעשה את העיסוק בריפוי בשיטת 'מוח אחד' (וכמו שכתבתי מקודם), מ"מ בודאי שיש לבעל נפש להתרחק מכל דבר הקשור לשיטות האנרגיה למיניהם, כיון שהתבאר שיש בשיטות אנרגיה למיניהם שורש מימי קדם מאמונה טפלה בכוחות אנרגיה שנמצאים בכל העולם ושמסביב לגוף ובתוך הגוף. וישים רק על ה' מבטחו ואמונתו כמו שכתבתי מקודם באריכות, ורק הוא הרופא לכל בשר המשען והמבטח של כל חי.

